

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 30 f.

HIRDETÉSEK.

4 sorban heti sor egyszer 20 fill.
minden következőjei 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Egy ünnep története és változatai.
- A felsőbb leányiskola ügye.
- Kivándorlási ügyek garázdálkodása.
- Meglesz a húsnagyvágó.
- Nagy vihar a Házban.
- A Benold-gyári sztrájk kudarca.
- Aradmegye a törvényhozáshoz.
- Arad Kossuth-szobra.
- Aradi tanítónő kalandja a fővárosban.
- Tárca: A város parlamentjéből.

Egy ünnep

története és változatai.

Arad, április 10.

Egy macskabajusz árnyába finom mosolygás telepedik meg holnap. A sóhivatalokon merengő nemzeti zászlóknál, a rekviem-szerűen csöndes istentiszteletknél ez a mosoly többet beszél a holnapról. A császárkabátok, amelyek holnap illő tisztelettel fölvetetnek, s a penna, amely a hivatalokban letéttetik, nem jellemzik jobban a kalendáriumnak ezt a sajátságos napját, mint a fehér, gondosan kefélt macskabajusz kárpitjával félig elfödött, de azért jól látható ajk-ívelés.

Hagyjuk a színeket. A macskabajuszt, az ország egyik legnevezetesebb ilyes férfi-diszét Bánffy Dezső báró viseli. Holnap pedig nemzeti ünnep lesz. Az ő nemzeti ünnepe: április 11. Az udvarképes, jónevelésű nemzeti ünnep.

Ő maga is furcsán van ezzel az ünnepel. A kalendáriumnak ezt a szürke napját ő öltöztette pirosba. Bizonyára igen szerencsés ötletnek találta, hogy március tizenötödikét, a melyet nem lehetett hivatalosan ünnepelni, a negyvennyolcas törvények szentesítésének évfordulójával pótolja. Sok szerencséje nem volt vele. A történelem sokkal több eredménnyel csínált nemzeti ünnepeket mint ő. március tizenötödike, október 6-ika a miniszterelnökök s a kalendárium-csinálók jóakarata nélkül is ünneppé lett. De a macskabajusz viselője, a mig kormányelnök volt, ünnepeztette és ünnepelte ezt a napot. Később azonban a miniszterelnökből izolált, utóbb koalizált ellenzéki pártvezér vált. A koalícióban pedig kenyeresre lett azoknak, akik az ő nemzeti ünnepét kigunyolták, megvetették és csak azért se ünnepezték. Ha Páris fölött egy misével, Bánffy a fegyverbarátság kedvéért lemondhatott arról a miséről, a melyet az ő nemzeti ünnepén tartottak. A társadalmi színművekben sűrűen megessik, hogy az apa a szeretője kedvéért kitagadja a gyermekét. Bánffy is megtette ezt. A Bánffy-ünnepet ünnepelte ez és az, csak maga Bánffy nem. Idők multával azután megint változott a helyzet az ország sorsa és a nemzeti ünnep körül. A koalíció kormányra jutott. Bánffy ugyan egy rosszkor megirt és föladott nyílt levél miatt nem került a bársonyszékek sorjába, de az új kormány hívei közé állott. A mint

a multban izoláltan ellenzéki volt, azon mód ma izoláltan kormánypárti. Az ő kormánypártisága más, mint a többié. Van abban valami az önálló jegybankról, az erélyes nemzetiségi politikáról; de mégis kormánypártiság. S Bánffynak most újra, röstelkedés és titkolózás nélkül lehet ünnepelni április tizenegyedikét. Apa és gyermeke kibékülése alig lehetett több örömmel teljes, mint a mikor Bánffy az üldözött nemzeti ünnepecskét újra keblére fogadja.

Hát a mosolynak egyik hajlása ezt az örömet jelenti. Azonban a legaktuálisabb szájszögletnek derűs hajlásában még egész más gondolatok rejtőznek.

Mert fölöttik császárkabátjaikat az ünnepre, most azok, akik az ünnepnek leghevesebb ellenségei voltak. Elmennek a hivatalos istentiszteletre a függetlenségi, akik április tizenegyedikét lakájünnepnek nevezték. Tüntető módon ott hagyták a fővárost, nehogy a hiperlojalitás csinálta ünnep harangzugása kuruc füleiket sértse. Büszkélkedtek vele, pedig nem is az ő érdemük volt, hogy a nép mégse ünnepli ezt a napot. Most azonban ők ünnepelnek. Kossuth Ferenc és Apponyi Albert miniszteriumának épületéről szintén a nemzeti lobogó leng ezen a napon. Holott ők azt vallották, hogy ezt a napot a nemzeti lobogó meg nem illeti, ha csak képviselőválasztás nem esik rája. Ünnepel a párt — s legfőlebb a kizártak közül fogja valamelyik azt a bizarr ötletet föllevenni-

A város parlamentjéből.

Valami jóleső derű ülte ma meg a mi külön kiadása, speciális parlamentünket. Vidám zibongás töltötte be a hatalmas oszlopos termet, s alig akadt valaki, aki a polgármester március havi jelentésére ügyet vetett volna. Ki törődik ezekkel a száraz dolgokkal? Hiszen a közgyűlést nem azért találták ki, hogy elaltassák a jámbor bizottsági tagokat. Pikanteria! Ez a jel szó, s csak akkor kezdi hegyezni füleit a nemes gyülekezet, ha kilátás van ilyesmire.

Kovács Vince beszél.

— Tanúgy! jegyzi meg valaki s megvetőleg legyint a kezével. Kit érdekel?

— A leányiskolákat és kaszárnyákat egy sablonra építik . . .

— Mi az ördög? Egy pillanat alatt elült a zaj. Kaszárnya és leány iskola? Hát kell ennél pikánsabb téma? Kell ennél valami izgatóbb, színesebb dolog? Kár, hogy Kovács Vince nem ujságíró, mert a remek téma összeroppant a kezében, s a bizottsági tag urak kiábrándultan bámulták a derék tanférfit, a kinek a nemes hév nehéz cseppeket rakott le széles homlokára. Letörölte — s mit tehetett egyebet? Tovább beszélt és tovább izzadott.

A mai közgyűlésen került szóba, mit ér Aradnak Rákóczi? Ugy vetődött föl a nehéz kérdés, hogy egyszerre három szobor-bizottság fordult segélyért a törvényhatósághoz. A trencsényi Rákóczi szobor, a

Csányi László szobor és a Vasvári Pál szobor-bizottság. A tanács azt indítványozta, utalványozzanak mind a három szoborra 50—50 koronát. Elfogadták. Alig jegyezte fel a jegyző a határozatot, gonyos mosoly keletkezett a jobb oldali padokban.

— Hogy is ne? Hát nekünk csak annyit ér Rákóczi, mint Csányi László vagy Vasvári Pál?

— Azám, — szolt oda Kádashoz a főispán — ez aligha lesz így jó. A Rákóczi szoborra legalább is 200 koronát kell adni. Erre felállt Kadas és valahogy helyreütötte a dolgot.

— Tekintetes Bizottság! Tévedés csuszott a tanács javaslatába. A Rákóczi szoborra 200 koronát adunk.

— Így is jó, — hangzott itt is, ott is, s most már megállapíthatjuk, hogy Rákóczi Aradnak valamivel többet ér, mint Csányi és Vasvári együtt véve. De nem sokkal.

Miután jót nevettek az egyetlen Salacz Gyulából álló monografia bizottságon, az üresedésben levő fogalmazói állás betöltéséhez fogtak. Természetesen azonnal élénk korteskedés indult meg, s a vidámabb városatyák egyetlen nevet emlegettek: Avarffy Gézáét. Hiába, ő olyan kiváló egyéniség, hogy nem eshetik meg választás, amelyen legalább szóba ne kerüljön a neve. Akárhányan akadtak, a kik gratulációkat is leadtak neki, bár meglehetősen tiltakozott ellenük. Aztán a szavazatok összeszámolása után kisült, hogy a fogalmazói állásra egyhangulag Bökényi Arisztidet választották meg.

— Hogy lehet ez, Gézus? — szolt oda egy rossz máju bizottsági tag. Ki maradtál?

— Megszoktam már az ilyesmit, — adta ki a tromfot Avarffy Géza.

Különbben a másik Avarffy, már mint Imre dr. is ragyogtatta ma képességeit. A húsnagyvágó körül kifejlődött vitában ő is felszólt, s tőle szokatlan bőkezűséggel, de ismert bőbeszédűséggel foglalkozott az ügygyel.

— En — ugymond, mindent, de mindent megadok a husvágó-gyárnak. Csak az adómentességet nem. A 25.000 korona szubvenciót sem. Hogy pedig 25.000 korona kölcsönt adjunk a vállalatnak — azt kikérem magamnak. Szó sincs róla.

— Hát akkor mit ad? — kérdezte valaki élénk derűtség között.

Avarffy Imre eltűnődve nézett, mikor ezt a nehéz kérdést feladták neki.

— Hát — a levegőt! — segítette ki valaki ő kegyelmét.

Megkönnyebbülten lélezett fel a szaporabeszédű szónok, de később, mikor a polgármester reflektált a szavaira, vissza vonta indítványát.

— Tehát levegőt sem ad! — évődtek vele.

Szegény húsnagyvágó, bizony aligha szavazott volna meg neked a bizottság minden földi jót, ha mind olyan adakozó emberek ülnének a város parlamentjében, mint Avarffy Imre.

teni: nem kellene inkább három nappal később ünnepelni — *valamit?*

Amint sok egyéb üldözött hagyományához és bálványához a korrump Multnak: megtérnek ehhez a gyűlölt és mondvacsinált ünnephez is ők. Még talán az vigasztalja őket, hogy ezt legalább nem Tisza István teremtette, hanem Bánffy, akiből utóbb mégis tisztességes ember vált.

Az a mosoly pedig azt mondja:

— Látjátok, hogy igazam volt. Az ünnep nem nélkülözhetetlen része az emberi életnek. A mikor annyi bajunk van, mint ma, eszünkbe se jut azon rágódni, hogy ünnepeljünk-e vagy se. És ünnepnek mégis kell lenni. A hétköznapok szürkévé marják az embereket; a kik pedig az átlag fölött akarnak ragyogni, azoknak az ünnepekre szükségök van. Tudjátok, mire jó ez a mai ünnep? Kárpótlás azoknak, akik október hatodikát nem ünnepelhetik. Valamikor, amikor október hatodikát a magatokénak vallottátok, lenéztétek ezt az ambiciózus fiatal napot. De a mióta nem lehet az októberi napon ünnepelnetek, március tizenötödikének is olyan szórakozottan mondotok adjon istent: ugy-e jól esik ez a nemzeti ünnep? Ez a csöndes, szelid ünnep, a mely igyekszik tőle telhetően hazafiasnak is lenni; s amellet nem hárit veszedelmet a titkos tanácsosság reményeire. Ugy-e, mégis jó, hogy megcsináltam? Ha én nem csináltam volna meg, biztosan ti avattátok volna ünneppé. A magyar vezényszó helyett megszerezte az elvi ígéretet, az önálló vámterület helyett a jogi állapotot, s március tizenötödike helyett bizonyosan — április tizenegydikét. Ünnepejtek vidáman, s gondoljatok dicsérettel Magyarország egykori miniszterelnökére, akit egyes dolgaiban már akkor is a koalíciós szellem vezetett, amikor a koalíció a jövődö kódében várta a születés és érvényesülés időpontját. Ünnepejtek, fiuk. Hiszen egészen hozzátok illik, reátok formál ez az ünnep. Negyvennyolcas ez is, negyvennyolcasban esett dolognak hagyomány: de a negyvennyolcasságból nincs benne több, mint amennyi az udvarképeességgel és a titkos tanácsossággal megfér. Nem éreztek testvérséget vele?

... Ezért olyan jelentős része a holnapnak, a nemzeti ünnepek leghivatalosabbikának és legárvábbjának ez a sokat jelentő, diszkrét államférfiúi ajk-görbület.

TÁVIRATOK.

A spanyol király utazása.

Madrid, április 10. Az innen Karthagena felé haladó udvari vonat Murcia közelében hirtelen megállott. A király kísérete, amely a vonatról kiszállt, megállapította, hogy az egyik pályáról hibásan azt jelezte, hogy a pálya el van foglalva.

Felfedezett fegyvertár.

New-Castle, április 10. Tegnap egy itteni házban a rendőrhivatalnokok 31,000 fegyver- és revolverpatront fedeztek fel. Egy, a házban lakó embert letartóztattak.

Nagy vihar a Házban.

A képviselőház ülése.

★

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, amelyen óriási viharokat idézett elő a Vajda vers-ügye. Vajda Sándor ma előadta védekezését és megkövette a Házat. A Ház jegyzőkönyvi megrovásban részesítette a magáról megfélemedezett embert. Justh Gyula viharos jelenetek között felfüggesztette az ülést. Szünet után Szontágh Andor beszélt. Utána Holló Lajos és társai zárt ülést kértek. A zárt ülésen Holló indítványozta, hogy a Ház zárja ki Vajdát. Állandó viharok között ért véget a zárt ülés. Ezután Simonyi-Semadam Sándor beszélt. Utána az interpellációkra

tért át a Ház.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 10.

Ma nem kellett attól félni, hogy a Ház nem lesz határozatképes.

Még nem volt fél tíz és a máskor néptelen folyosó nyüzsgött az emberrajtól. De az utca képe is elárulta, hogy valami rendkívüli van készülöben. A szitáló hideg esőben csoportokba verődnek az emberek és lesik az ösmertebb képviselőket.

— Meg kell fojtani a románokat! — kiáltja egyik-másik a képviselők felé.

— *Üssék agyon őket!* — hangzik a kórus.

Ilyen hangulatot visznek magukkal a Házba a követ urak. Elképzelhető, hogy áttüzesedik itt a levegő. Senki másról nem beszél, mint a gyalázó költeményről és arról a megtorlásról, amelynek elmaradnia nem szabad. Persze, minden eltöpi a nap hőse, Vajda Sándor mellett. Százan kérdik:

— Hol van Vajda Sándor?

— Már itt van, — adják meg a fölvilágosítást — besurrant a társalgóba.

Vajda csakugyan a társalgóban van, a nemzetiségi képviselők társaságában. Tanácskoznak.

Tudósítónknak alkalma volt a nemzetiségi párt elnökével, Mihályi Tivadarral beszélni, aki azt mondotta:

— Mi helytelenítjük Vajda eljárását. Vajda többet mondott, mint a mennyit akart mondani. Mi egy nyilatkozatot szerkesztettünk meg, amelyet Vajda a nyílt ülésen föl fog olvasni. Különben intézkedtünk, hogy az inkriminált verset a román lapok ne közöljék.

Ezalatt a szenvedélyek mind élesebbé válnak. Fenyegető nyilatkozatokat lehet hallani a fiatalabb képviselők szájából. Az ülésteremben, a központban Nagy György és Ugron Gábor állottak. Ugron csillapított, Nagy György pedig tüzelt. És minél jobban csillapított Ugron, annál jobban tüzelt Nagy György.

A nemzetiségi képviselők is mind bejöttek és odatelepedtek a kijáratához közel; Vajda Sándor is ott ült köztük. Ezalkalommal kitünő stratégiának bizonyult, amennyiben — mint a hadászati szakértők mondani szokták — minden oldalról fedett hadállást foglalt el. Vagyis odaült egy oszlop tövébe, az ajtóhoz közel, a többi nemzetiségi képviselők háta mögé.

Hanem a magyaroknak is volt ám eszük. Nosza, mielőtt megkezdődött volna az ülés, elhelyezkedtek ők is hadászatiilag. Nagy György odaült a jobb szárnyra, Eitner Zsigmond Vajda Sándor közelébe telepedett, Somogyi Aladár pedig az ajtó elé ült. Vagyis — amint hadászatiilag mondják — elvágta az esetleges visszavonulás útját.

Az öreg Polit Mihály oda akart ülni a helyére, amely Vajda Sándoré előtt van, de Eitner már elfoglalta és gyöngéden tudomására adta, hogy jobb lesz, ha egy kissé távolabb ül a harcvonaltól.

Mikor az elnök felszólítására Vajda Sándor

fölállott, hogy mentségét előadja, mindenki rázudult:

— Előre jönni! Többé nem fog a háttérben suttogni! Jöjjön előre a hazaáruló!

Föl kellett hát adnia a kedvező hadállást és odaballagott a középre, Apponyi bársonyszéke mögé. A nemzetiségi képviselők mind utána mentek. Ugy látszik, nagyon komolyan vették, hogy itt még pofonok lesznek ma.

Amíg Vajda Sándor beszélt, Nagy Györgynek egyre vörösebb lett az arca. Somogyi Aladár pedig az izmait próbálgatta, mint a cirkuszi atléták szokták birkózás előtt. Apponyi rosszat sejtett, mert folyton ott járt közöttük és csillapította őket. Hát persze, — ő a nagy nemzetközi békeapostol!

Hanem az a megkövetés, amiben Vajda Sándor részesítette a Házat, igazán vérlázító volt. Hiába rázta Justh Gyula a csepenyűjét, a Ház minduntalan fölzudult. Azt mondta a többek között Vajda, hogy ő már csak azért sem akart sérteni azzal a verssel, mert hiszen ő minden nemzetet tisztel, tehát a „magyarság”-ot sem akarja megsérteni. Ő, aki annyira szereti a *saját nemzetét*, a magyarságot sem sértheti meg. Erre megint kitört a vihar és Szmracsányi odakiáltotta Vajdának:

— No ne féljen, nem idebent fogjuk megpofozni, hanem csak a folyosón!

Mikor a jegyzőkönyvi megrovás fölött szavaztak, megint fölzigultak a kedélyek. Ugyanis a jegyzőkönyvi megrovást az egész Ház megszavazta, a nemzetiségi képviselők is. Csak három nemzetiségi képviselő maradt ülve: Popovics, Mrksits, Szkiacsák. Ezekre rá is támadtak kegyetlenül. A tulizgult fantázia már azt hitte, hogy kitört a háború, mindenki odatódult abba a sarokba, úgy, hogy az elnök kénytelen volt felfüggeszteni az ülést. De nem volt verekedés. Apponyi Albert valóságos oroszánként küzdött — a békités érdekében. Békeapostoli működésének volt a legszebb diadala.

Szünet alatt a harciasabbak a folyosóra tödultak és a terem ajtaja elé állottak. Nagy Györgyöt két erős legény fogta és csittigatta. De nem volt rá szükség, mert Vajda Sándor óvatos volt és benn maradt a teremben. Így hát elmúlt minden nagyobb skandalum nélkül az affér.

Az ülés lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

VAJDA BOCSÁNATOT KÉR.

Amikor pontban tíz órakor megszólaltak a Ház csengői, egyszerre megteltek az ülésterem padjai s mindenki izgatottan leste azt a percet, amikor Vajda Sándor megköveti a Házat. Az izgalom nagy volt, óriási zaj tört ki, amikor Vajda több nemzetiségi képviselő társaságában megjelent a Házban és az utolsó előtti padosorban helyet foglalt. Sápadtan ült a helyén és szólanul túrt a feléje zuduló inzultusokat.

Justh Gyula csönget és megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök bemutatja *Muzsa Gyula* dunapataji mandátumát, mire a jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvből: *Bethlen István* gróf, *Hencz Károly*, *Vlád Aurél* és *Pető Sándor* jegyeztek be interpellációkat.

Elnök: Következik napirend szerint Vajda Sándor mentségének előadása.

(Küör a vihar.)

Vajda Sándor: (Feláll.)

Ebben a pillanatban óriási zaj tört ki. — Jöjjön elő az a hazaáruló gazember! Hadd lássuk a képét!

(Vajda elő jön a második padba.)

Vajda Sándor: Arra kéri a Házat, hogy hallgassa meg a mentségét. Mindenekelőtt mely sajnálatomnak adok kifejezést (nagy zaj) a fellett, hogy azon versek, amelyeket itt felolvastam, sértették a Házat. Kérem, sziveskedjenek meghallgatni, éppen ezért van ez a jogom, hogy védhessem magam. Hogyha megérdeimlem, bűnhődni kívánok azért, ha nem, akkor fel fognak menteni. T. Ház! Mikor ezeket a verseket megkaptam, az első benyomásom az volt, őket olvasván, hogy érdeklődést fognak kelteni. Én fölháborodtam, amikor ezeket a verseket olvastam. Én mindig argumentumokkal dolgoztam.

Cszmazia Endre: A cine mintye az argumentum. (Hosszantartó zaj a baloldalon.)

Vajda Sándor (a nagy zaj lecsillapodása után folytatja.) Nem akartam én léhaskodni.

Somogyi Aladár: Léha gazember!

Batthyány Tivadar gróf: Szégyelje magát.

Vajda Sándor: Én mindig nyíltan beszéltem.

Szmrecsányi György: De most alattomos voltál! (Óriási zaj.)

Vajda Sándor: Nem szoktam elbujni!

Eitner Zsigmond: Ahelyett, hogy bocsánatot kérne, még tovább henege! Disznóság! (Zaj és fölkiáltások: Bocsánatot kérjen!)

Vajda Sándor: A versekkel nem identifikáltam magam. (Nagy zaj és felkiáltások: Következtetéseket is vont belőle!)

Csitáry Béla: Ő maga csinálta a verseket! Nevezze meg a szerzőt!

Vajda Sándor: Nem én irtam, mert megmondám. Azért olvastam a verseket, hogy rámutassak az ellenségeskedésre.

Ugron Gábor: Ilyen versekkel győz meg!

Vajda Sándor: Milyen baj, ha ez a nép körébe tér. (Óriási zaj.)

Ugron Gábor: Térjen a mentségére! Mentse magát.

Sümeji Vilmos: Kizárólag a mentségét adja elő!

Ugron Gábor: Ne urraljon össze-vissza, térjen a mentségére! (Óriási zaj.)

Elnök: Csenget és csendet kér.

Baloghy Ernő: Nem tűrik ezt sehol.

Szmrecsányi György: Adja elő mentségét.

Vajda Sándor: Elmentem a nyomdába és kértem, hogy hagyják ki a verseket. (Zaj.)

Ugron Gábor: Miért nem ment az elnökhöz?

Luby Géza: Meg volt ijedve.

Papp Zoltán: Akkor is férfiatlan volt, most is az! (Nagy zaj.)

Elnök: Nem hallom a szónokot!

Ugron Gábor: Nem is mond semmit!

Vajda Sándor: Mindent elakart követni, hogy a verseket ne nyomják ki.

Markos Gyula: *Sunyi gazember!*

Vajda Sándor: De nem sikerült.

Fe kiáltások: Ne szemtelenkedjék.

Vajda Sándor: A naplóba is tévedésből került!

Szmrecsányi György (felugrik): Hazudik, gazember! Ki vele!

(Bocsánatot kérek . . .)

Vajda Sándor: Mikor beszédét befejezte, írományai már nem voltak ott, elvitték a gyorsírók. Épp oly halkán olvasta a Mocsáry idézetet is.

Fe kiáltások: Nem igaz!

Vajda Sándor: El kell ismerni, hogy korrektül járt el, amikor azt akarta, hogy hagyják ki ezt a verset a naplóból.

Sümeji Vilmos: De mikor?

Vajda Sándor: Be akarom fejezni beszédemet. Távol van tőlem, hogy identifikáljam magam azzal a verssel. Nem akartam sérteni a magyarokat, mert én senkit sem sérték. Miután én az én nemzetemért is küzdök. . . (Nagy zaj.)

Eitner Zsigmond: Mi az a nemzet?

Darányi Ferenc: Meg kell pofozni! Azt akarja, hogy tettlegességre kerüljön a dolog.

Szmrecsányi György: Itt akarja a pofont, de csak kint kapja meg. (Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek! Nem hallom a szónok mentségét.

Vajda Sándor: nem akartam sérteni s ha sértésnek veszik, ünnepélyesen (nagy zaj) . . . Az én intencióm jó volt, de vétettem, sértettem, ezért megkövetem a Házat s alá vetem magam a Ház határozatának. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Mondjon le! Tegye le a mandátumát!

Elnök: A mentség érdeméhez nem szól. De egy megjegyzést kíván tenni és pedig arra vonatkozólag, hogy Vajda felkérte az Athenaeum igazgatóságát, engedje meg, hogy a passzust kihagyja. Miután tudomására jutott, hogy ilyesmi már megtörtént, felhívta az Athenaeumot, hogy a jövőben ne engedje meg a képviselő uraknak, hogy ott beszédeiket kijavítsák. Vajda ur különben legalább az elnököt figyelmeztette volna a versekre. Most felteszi a kérdést, megröjje-e a Ház jegyzőkönyvileg Vajdát vagy sem.

A Ház óriási többséggel a megrovás mellett szavaz. A nemzetiségiek is a megrovás mellett szavaznak, kivéve: *Popovics Györgyöt*, *Mrksics Jását* és *Szkicsák Ferencet*.

A mikor a képviselők ezt meghallják, óriási zaj támad.

— Ki velük! Ki velük!

— Ellenpróbát kérünk!

Az elnök: A többséget ellenpróba nélkül is meg tudom állapítani. Kimondom a határozatot s az ülést öt percre felfüggesztem.

VIHAR A SZÜNET ALATT.

A képviselők a nemzetiségi padok felé tolonganak. óriási veszekedés támad. *Somogyi Aladár megragadja Szkicsák karját és kiakarja hurcolni az ülésteremből.* *Darányi Ferenc* éktelenül kiabál, az izgalmasabbnál-izgalmasabb jelenetek egymást követik.

Vajda Sándor rettenetes izgatottságban, halálsápadtan ül az első sorban, ahol beszédét elmondotta, de a nagy tumultusban még mocanni se mer, mert hárman egyszerre fenyegetik pofonnal. Még nemzetiségi társai sem merik védelmezni, csak az öreg fogatlan orosz-lán, *Polit Mihály* áll mellette. A nagy izgalomban is vannak derűs jelenetek. *Nagy György* már már nyakonsípi *Vlád Aurélt*, amikor megjelenik a többségben *Justh Gyula* és a Ház általános derűtsége közben karonfogja *Nagy Györgyöt* és elvezeti az izgalom színteréről. Most *Darányi Ferenc* kiabál nagy gesztusokkal, de két perc múlva ugyanaz a sors éri, mint *Nagy Györgyöt.* *Somogyi Aladár* és *Eitner Zsigmondot* is kiakarják vezetni, de nem hagyják magukat.

Még *Apponyi Albert* is csittit és békit, de eredmény nélkül.

Polit Mihály hozzá akar szólni a kérdéshez, de *Apponyi* megmagyarázza neki, hogy nagyon puskaporos a levegő, jobb na hallgat.

A hosszú szünet alatt végül mégis lecsillapodik az izgalom.

Ekkor *Maniu* karon fogja Vajdát és viszi kifelé.

Keller István odaugrik: *Te irtad a verseket, gazember! Miért nem valed be?*

Vajda Sándor izgatottan vissza akar fordulni, de *Maniu* mégis valahogy felvezeti az utolsó padsorba. Onnan kiált vissza:

— Nem áll! Nem én irtam!

— Hazudsz! A pofádra ragad ez a bélyeg örökre. Nyíltan megvádolok: bizonyítsd be, hogy nem te irtad!

Nagy György ezzel támadt *Vlád Aurélna:*

— Adok neked két pofont, hogy leszedülss a lábadról.

Itt aztán *Apponyi* lépett közbe.

Más verzió szerint Vajda megrovása után

Somogyi Aladár, ifj. *Madarász József* és mások odarohantak Szkcicsákhoz:

— *Gazember! Te még a megróvás ellen szavazol?*

— Nincs okom a véleményemet titkolni!

— válaszolta ez.

Erre elhagyta ezeket a béketűrösűk. *Nekirohantak*, de a közben ülő képviselők feltartóztatták őket. A legnagyobb zavarban *Justh Gyula* felállt az elnöki székben és az ülést felfüggesztette.

A szünet első percei a legnagyobb felindulásban teltek el, mert senki sem tudta, mi következik. A képviselők odarohantak a nemzetiségi képviselőkhöz: ki azért, hogy inzultáljon, ki azért, hogy megakadályozza. *Justh elnök* a legharagosabb figurákat karon fogva vezette el a *krétafehéren remegő Vajda és Szkicsák mellől.* *Nagy Györgyöt* és *Darányi Ferencet*, *Somogyi Aladárt*, aki az ajtóban leste az oláhoikat, *Rakovszky István* vezette ki a folyosóra. A Ház közepén nagy csoport áll s várja a következőket. *Vajda* és *Szkicsák* közben az utolsó padsorba ülnek, ahol a többi nemzetiségi képviselő körülveszi őket.

A negyedórás szünet után az elnöki széket *Rakovszky István* foglalja el és megnyitja az ülést.

Szünet után.

Szontagh Andor: A javaslat mellett szól röviden, mert tekintettel van a Ház izgatott hangulatára. Polemizál a nemzetiségi érvekkel és végül kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja.

A FOLYOSÓ HÁBOROG.

Szontagh beszéde alatt az izgalom a folyosóra költözött. Az emberek nagy csoportokba verődve tárgyalták az eseményeket.

Batthyány Tivadar *Rakovszky Bélával* veszekedett. A nemzetiségiek kijáratánál *Somogyi Aladár* állt őrt, mert el akarja látni egy kis utraivalóval Vajdát.

Sokan kérlelik, hogy álljon el szándékától, végre is elvonszolják őt.

Ekkor nagy titokban *Báth Endre*, *Polit Mihály* és *Maniu Gyula* közrefogják Vajdát és kiviszik a folyosón keresztül a társalgóba. Itt átadták *Kobor Dezső* terembiztosnak, aki elkerítette a kabátját és a főrendiházi lépcsőn megszóktatta Vajdát.

Közben a folyosón elégedetlenkedtek a képviselők. Az elégtétel nem volt elég nekik. *Éber Antal* indítványozta ekkor, hogy *bojkottálják az összes nemzetiségi képviselőket.* Ezt elfogadták. *Holló Lajos* azonban ezzel nem elégedik meg. Zárt ülést akar, hogy ott szóba kerüljön a dolog. Nyomban ívet hoznak, ezt husznál többen aláírják és átadják *Rakovszky István* elnöknek, aki **Szontagh Andor** beszéde után elrendeli a zárt ülést, de előbb szünetet ad.

A ZÁRT ÜLÉS.

Rakovszky István elnök a zárt ülést megnyitja.

Holló Lajos: Mindannyian érezzük, hogy ez a sajnálatos incidens tulajdonképpen nem teszi indokolttá a zárt ülést, miután azonban a házszabályok nem nyújtanak módot a megtorlás súlyosabb eszközeinek az alkalmazására, zárt ülést kellett kérni, mert a mai napnak nem lehet elmenni anélkül, hogy a parlament a legerőteljesebben meg ne nyilatkozná a megtörtént durvasággal szemben, különösen olyan mentség után, aminőt Vajda előadott. Mentségében Vajda képviselő azt állította, hogy mondott még súlyosabbakat is, mint a mi azokban a versekben foglaltatik; kifejezi Vajda minden nemzet iránt való tiszteletét s így a magyar nemzetet internacionális fogalomba vonja. Orvoadatosan konstatálja, hogy a többi nemzeti képviselők nem azonosították magukat Vajda eljárásával. Minthogy azonban ilyen inzultus

a magyar parlament történetében nem fordult elő s minden más parlamentben egészen más elégtételt vettek volna ilyen sértésért, kifejezésre kell juttatni, hogy az előadott mentség a sértést nem expiálja s kifejezésre kell juttatni, hogy nem tartjuk lehetségesnek, hogy ilyen egyén egyáltalán tagja maradhasson az országgyűlésnek. Hivatkozik a magyar történelem tanulságaira, melyek szerint a magyar nemzet a legnagyobb szeretettel karolta magához az idegen fajokat és soha sem igyekezett azokat anyanyelvükből kivetkőztetni. A nemzet türelmének és elnézésének azonban véget kell szakítania, mert nem zárkozhatunk el annak a súlyos veszélynek fölismerése előtt, amely abban rejlik, hogy az ilyen egyének, kik az országgyűlés nyílt ülésén merik a nemzetet ilyen sértésekkel illetni, hogyan beszélhetnek hátmögött s milyen eszközökkel izgatják saját népüket. Ez az ember vagy beteg aggyvelő, vagy elvetemült gonosztevő, aki közöttünk nem foglalhat helyet. (Zajos taps.) Tanácskozásainkon részt nem vehet és őt magunk közt megtűrni hajlandók nem vagyunk. (Zajos taps és helyeslés.)

(Pop C. István Vajda ellen.)

Popp-Csicsó István: Valamennyien elítéljük Vajda eljárását, melyet megbánt és a melyért megbűnhődött. Ő kiáltott neki azon a bizonyos ülésen, hogy szüntesse be az olvasást. A nemzetiségi értekezleten ő kijelentette, hogy ez a vers rettenetes. Vajda eljárásából hiányzik a gonoszság. A hozandó erkölcsi értékű határozathoz is hozzájárulnak a nemzetiségi és sajnálatuknak adnak kifejezést. Vajda eljárását elítélik. Vegül kéri a Házat, tekintse befejezettnek az incidenst. (Zaj.)

Felkiáltások: A konzekvenciák! Közsítsétek ki! Mondjon le!

(Apponyi védi Vajdát.)

Apponyi Albert gróf: Vajda, aki súlyosan sértett, előadta mentségét. Ha ez kielégítő lett volna, akkor ő nem szavazhatott volna a rosszalás mellett. Mert az a legnagyobb elégtétel, ha a bűnös bűnét megbánva, bünbánatot mutat. A megróvás mellett azért szavazott, mert Vajda mentsége nem volt elég. A házszabályok a történet eset megróvására más módot nem nyújtanak, mint a jegyzőkönyvi megróvás. Megállapítja, hogy a Ház a rendelkezésére álló eszközök közül a legsúlyosabbat alkalmazta s így a Ház az élő jogrend szerint egyebet nem tehetett. A formai jog terén tovább menni nem lehetett. Hátra van már most az, hogy az erkölcsi elégtétel szerzés terén egészítsék ki a formai jog, amit ő is helyesnek tart. Ha ő oly hibába esnék, mint a minő súlyos hibát követett el Vajda, levonná annak konzekvenciáját és nem óhajtana többé tagja lenni annak a parlamentnek, amelyből ugyszólván maga magát közönsítette ki. Ezen felogásnak kifejezést adni — célja a zárt ülésnek. Ugy hiszi, ez a zárt ülés általános nézete is, további provokációktól pedig tartózkodni kell, mert ez nem felel meg a parlament méltóságának. (Eljenzés és hosszan tartó taps.)

(Utóhangok.)

Beniczky Ödön: Jellemzi Vajda rosszhiszeműségét, amely abból áll, hogy amikor a verset a gyorsíróknak átadta, figyelmezteték őt, hogy ebből baj lesz, mégis kívánta annak közlését; tehát ravaszkodott és eljárásában nincs semmi jóhiszeműség. (Helyeslés.)

Szkicsák Ferenc: Hangsúlyozza, hogy őt mindig a hazaszeretet vezérelte. Konstatálja ő is, hogy a magyar nemzeti érzés ellen sértés történt, amit ő is helytelenít.

Farkasházy Zsigmond: Súlyt vet arra, hogy Vajda cselekményében a teljes egyértelműség konstaláltassék. Vajda bünt követett el a magyar nemzet és saját fajtájabeli milliói ellen, akik megcszenvedik a felháborodást, melyet az ily bűnös tett méltán előidéz. Minden erkölcsi megtorláshoz hozzájárul. (Helyeslés.)

Thaly László felszólalása után Ugron Gábor indítványára az elnök az ülést bezárja.

A RENDES ÜLÉS.

Szünet után

Elnök megnyitja az ülést.

Simonyi-Semadam Sándor Apponyi javaslata mellett beszél.

Kollár Márton tót nemzetiségi nem fogadja el a javaslatot.

Elnök indítványozza, hogy a Ház holnap, április 11 én ne tartson ülést.

Felkiáltások: Kell ülést tartani!

Elnök fölteszi a kérdést, mire a többség az elnök javaslata mellette szavaz.

(A román irredentisták ellen.)

Bethlen István gróf a román irredentista mozgalom tárgyában interpellálja a miniszterelnököt Történeti visszapillantást vet a mozgalomra. Nyilvánvaló, hogy a román izgatók mást beszélnek a képviselőházban és mást a nép fölzigatására. Megállapítható, hogy az oláh-ság manapság már valósággal agresszív állást foglal el a magyarsággal szemben. Allításait igazolhatja egy hazafias gondolkodású oláh ember, *Moldován* Gergely kolozsvári egyetemi rektor szavaival.

Vlad Aurél: Ez az oláh *Kristóffy!*

Bethlen István gróf: Moldován írásaiból kitűnik, hogy az oláh izgatók terv szerint üldöznek mindent, ami magyar. Azt hirdetik, hogy ők győzni fognak, mert hiszen sokan vannak.

Bozoky Árpád: Mi pedig szamarak vagyunk! (Derűtség.)

Bethlen István gróf: A romániai kiállítás alkalmával minden oláhlakta vidékről mentek kisebb nagyobb csoportok Magyarországból Romániába és minden ilyen alkalommal a hazáruulás egész sorozatát hozták létre.

A Ház óriási megbotránkozása közben idézi ezután a szónok az adatokat, amelyek szerint *Bredicianu Coriolán* és *Pop C. István* képviselők, valamint a görög-keleti egyház főbb papjai és püspökei kijelentették nem is egyszer, hogy az ő igazi hazájuk Románia és remélik, hogy minamarább eltűnnek a határok, amelyek az erdélyi románságot az anyanemzettől, Romániától elválasztják. Bebizonyítja, hogy a romániai kulturális összeköttetésben van a magyarországi román mozgalmakkal. Pénzeli a magyarországi román sajtót szubvencionálja a mozgalom vezetőit, pénzt ad az oláh memorandum Bécsbe vitelére és így méltán állítható, hogy *Románia a legnagyobb mértékben hibás a magyarországi román irredentista mozgalomban.*

Kérdi a miniszterelnököt, van-e tudomása a román irredentista mozgalomról, amely a bukaresti kiállítás alkalmával különösen megnyilvánult és kérdi, van-e tudomása a román kulturális működéséről és van-e szándékában eljárni a jövő bonyodalmak kikerülése céljából. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek, amivel az ülés véget ért.

VAJDÁT LEMONDÁSRA KÉNYSZERITIK.

Vajda Sándor mai parlamenti védekezése a nemzetiségi képviselőket is meglepte. A nemzetiségi tegnap esti pártértekezletén Vajda eköterjesztette a maga védekezésének szövegét. Ezen nagy és lényeges korrigálás történtek. Az értekezleten jelenvoltak követelték Vajdától, hogy vezeklése a parlament színe előtt férfias és teljes legyen. Meg is állapították, hogy Vajdának mit kell mondania. Vajda ígéretet tett, hogy az utasítás szerint fog beszélni.

Ma azután a nemzetiségi nagy meglepetéssel hallották, hogy *Vajda megszegte ígéretét.* Nyomban tudomására is hozták rosszalásukat. Kiváltképen a szerb nemzetiségi haragusznak és elhatározták, hogy *Vajdát képviselői mandátumáról való lemondásra kényszerítik.* A Ház folyosóján kijelentették, nagyon sajnálják, hogy nem foglalták írásba azt a beszédet, amelynek elmondására Vajdát kötelezték és amelyet azután alá is kellett volna iratni vele. Ebben az esetben nem eshetett volna meg határozatuknak ez a kijátszása. Kijelentették, hogy nem nyugszanak addig, amíg Vajdát lemondásra nem kényszerítik.

(Akkor ülvé mara tak.)

A képviselőházban általánosan fölűnt, hogy amikor Vajda megróvása fölűtt szavaztak, két

függetlenségi képviselő, *Farkasházy Zsigmond* és *Thaly Ferenc* ülvé maradtak és nem szavaztak a megróvás mellett. Több függetlenségi képviselő kérdőre vonta *Farkasházyt*, aki erre így védekezett:

— *Akkor tessék velük virtushodni, amikor a császár küldi őket, aminthogy már küldte őket reánk.*

Többen panasza mentek *Ugron Gáborhoz*, aki így fakadt ki:

— *Igy tesz ő, amióta Zichy Jenő meghalt. Félti a kerületét az oláhoktól.*

Thaly Ferencet is kérdőre vonták. Ő azzal védekezett, nem hallotta, hogy fölűtélesen kért bocsánatot és ezért fölűslegesnek találta a jegyzőkönyvi megróvást.

(A kijavított napló.)

A képviselőház naplóbiráló bizottsága *Zichy Miklós* gróf elnöklésével ma délelűtt 1/2,10-kor ülést tartott, a melynek tárgyát a Vajda által elkövetett becsempészés képezte. Előadó *Somogyi Aladár* volt, aki ismertette, hogy Vajda Sándor a képviselőház e hó 8-iki üléséről felvett gyorsírói fölűjegyzésbe a valóságnak meg nem felelő, a Ház ülésén el nem hangzott kifejezéseket csempészett be és előadja, hogy a képviselőház a bizottságot sürgős jelentés megtételére utasította. A bizottság *Somogyi Aladár*, *Petrogalli Oszkár*, *Weber János* és *Markos Gyula* felszólalásai és a gyorsíroda főnökének meghallgatása után *Somogyi* előadó abbéli javaslattát, hogy a gyorsírói jegyzőkönyvből a becsempészett husz versszak mint a képviselőházban el nem mondott rész kihagyassék és a naplóba se vegyék fel — elfogadták.

(Vajda nem mond le.)

A nemzetiségi párt ma este értekezletet tartott, amelyen természetesen a Vajda-ügygel is foglalkoztak. Nézetük szerint az ügy az által, hogy Vajda bocsánatot kért a Háztól és megróvásban részesült, teljesen be van fejezve és így nincs helye semmiféle pressziónak, amelylyel Vajda Sándort lemondásra kellene kényszeríteni. Egyáltalában semmiféle ingerenciát nem gyakorolnak Vajda elhatározására, sőt ellene vannak Vajda lemondásának.

Vajda Sándor ma fővárosi tudósítónk előtt kijelentette, hogy *esze-ágában sincs a mandátumáról lemondani.* Bocsánatot kért a sértésért, megkapta erkölcsi büntetését is és így semmiféle oka sincs továbbra is expiálni. A jövőben is hiven fogja teljesíteni a kötelességét és egyelőre csak pár napra utazik el családi ügyben, de pénteken vagy szombaton ismét részt vesz a Ház tanácskozásain. Nem befolyásoltatja magát semmiféle presszió által, de különben sem hiszi, hogy terrorizmussal akarának hatni reá.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Egyenlőség, vígjáték. (Bérlet B.)
Péntek: Troubadour, opera. Szokolczay Hedvig vendégfűléptével. (Bérlet C.)
Szombat: A szocialisták, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet A.)
Vasárnap: Délután: Baba, operette. Este: A szocialisták, színmű. (Bérlet B.)

* **Gál Gyula vendégjátéka.** A Nemzeti Színház nagynevű művésze, aki már évek óta nem járt Aradon, a jövő héten három estén át vendég szerepel színpadunkon. *Gál Gyulát* Arad magáénak vallja. Innen indult diadalmas pályafutására s a Leszkay-rezsim idejében két éven keresztül az aradi színpadon hűdította meg a közönséget, már akkor páratlan művészetével. Aradról a Vigszínházhoz került, ahonnan mihamar az ország első színpada szerződtette. *Gál Gyula* a modern színjátszásnak leg-

hivatottabb magyar képviselője, aki a tudás alaposágával és lelkiismeretességével készíti elő szerepeit. A jövő héten, *kedden, szerdán és csütörtökön* lép fel, három kiváló színműben: *Lucifer, Asszony és Vörös talár* főszerepeiben.

* **Troubadour vendéggel.** Verdi legmuzikálisabb operája, *Troubadour* holnapután, pénteken kerül színre. Az est érdekességét fokozza, hogy az opera legnehezebb szerepét, Azucenát vendégtől látjuk, *Szakolczay Hedvig*től, aki kiváló alt énekesnő hírében áll.

* **Gyerekasszony.** Ezt a kiváló népszínművet, amelyben *Kállay Jolán* az elmúlt vasárnap estéjén föllépett, a művezetőség a jövő vasárnapi délutáni műsorára tűzte ki. Az igazgatóság mindent elkövet, hogy a mérsékelt helyáru előadások keretében minél érdekesebb szindarabokat mutasson be, ezért tűzte a *Gyerekasszonyt* is egy esti előadás után délutáni műsorra.

* **Kauttmann Pali Aradon.** Érdekes zenei esemény lesz a napokban Aradon, a Fehér Kereszt szálló nagytermében. Az országos hírű csodagyermek, *Kauttmann Pali* fog hangversenyt rendezni. A 10 éves zenevirtuózt a közönség már ismeri. Ezelőtt két évvel az aradi színházban rendezett hangversenyt, amely alkalommal a közönség elismeréssel adózott a kis hegedűművésznek.

* **A makói színház megnyitása.** *Makóról* jelentő tudósítónk: *Nádasy József* soproni színtársulata e hó 24-én nyitja meg a makói Hollósy Kornélia-színházat az *Asszony* című drámával. *Nádasy* a múlt év elején nyerte el a makói színház igazgatását. A színtársulatban aradi ismerősök is vannak, ezek: *Jávor Aranka* szende és társalgási színésznő és *Tompá Kálmán* hősszerelmes és jellemszínész.

A felsőbb leányiskola ügye.

Vita a tervek elkészítése körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

A város törvényhatósági bizottságának ma délután megtartott közgyűlésén napirendre került *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatási miniszternek ismert leírata, amelyben kijelenti, hogy a felsőbb leányiskolát az állam létesíti s a városnak nem kell hozzájárulnia a fentartás költségeihez.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta a kultuszminiszter leíratait és elfogadta *Müller Károly* ama indítványát, hogy a város közönsége kérje a minisztert, hogy a tanerők kinevezésénél vegye tekintetbe a jelenleg működő megfelelő tanerőket. A törvényhatóság *Müller Károly* indítványára egyúttal köszönetet is szavazott *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszternek, továbbá *Tóth János* és *Molnár Viktor* államtitkároknak.

Ezután hangos vita indult meg. A tanács ugyanis azt javasolta, hogy a pályaterveket a városi mérnöki hivatal készítse el. *Reisinger Sándor* nem fogadja el a tanács javaslatát, hanem pályázat kiírását indítványozza. Ebben az indítványban *Kovács Vince* a felsőbb leányiskola építésének szükségtelen huzavonáját látja, miért is a tanács javaslatát pártolja.

— Elfogadjuk a tanács javaslatát. Nem kell annyi beszéd a magyarnak! Kiáltott közbe *Nagy Sándor* dr.

Nesnera Aladár *Reisinger* felfogásához osatlakozik, mert pályázat nélkül félt, hogy művészietlen épületet kapunk. *Virágh Lajos* is kifejtette, hogy iskola épületet pályázat nélkül nem lehet a saolontól eltérően emelni.

— Öreg ne beszélj! szolt közbe *Nagy Sándor* dr. Víz az öregnek, hogy ne szavaljon! (Derűtség.)

— Miért nem tanul a mérnöki hivatal? — kérdezte gúnyosan *Vizer Lajos*.

Nagy Sándor dr.: Majd csinál tervet *Apponyi*. Egy olyan nagy ember tud terveket csinálni. Jobban bizunk benne, mint a mérnöki hivatalban. (Derűtség.)

Végül *Varjassy* Lajos polgármester felvilágosította a közgyűlést, hogy akár kiírják a pályázatot, akár nem, a terveket ugyanis a miniszter hagyja jóvá. *Reisinger Sándor* zárószava után az elnöklő főispán elrendelte a szavazást, amelynek eredménye az volt, hogy a közgyűlés a tanács javaslatát 55 szóval 42 ellenében elfogadta.

Kivándorlási ügynökök garázdálkodása.

A csanádmezei darabont tisztviselők.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Csanádmeze közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg április havi ülését *Návay Tamás* főispán elnöklésével.

Az előadók havi jelentéseit vita nélkül vették tudomásul, az alispán jelentése kapcsán érdekes két dolog fordult elő.

Az egyik a *kivándorlás* dolga. Az utóbbi időben feltűnő nagy számmal vándoroltak ki Csanádmezeből s a bizottságban az a nézet érvényesült, hogy a megyében *titkos ügynökök* dolgoznak, illetve csábítanak a kivándorlásra. A bizottság az alispánt bizta meg, hogy figyeltesse meg a községekben a kivándorlás minden körülményét s a jövő ülésre jelentést, egyben javaslatot is terjesszen elő.

A darabont tisztviselők ügyét *Návay Lajos* dr. tette szóvá. Különösnek találja, hogy a megindított fegyelmi vizsgálatok még mindig húzódnak. A vármegye közönsége csak azoktól tudott megszabadulni, akik önként lemondtak s illetve nem foglalták el régi állásaikat. *Návay* ezt nem tartja a vármegye tekintélyével összeegyeztethetőnek s kéri a fegyelmi vizsgálatok mielőbbi befejezését és ítélet hozatalát.

Tarnay Ivor h. főjegyző eladja, hogy a fegyelmi alatt álló tisztviselők kegyelmi kérvényt adtak be a királyhoz, ez akadályozta az ítélethozatalt.

Návay Lajos szerint ez nem akadályozhatja az eljárás lefolytatását. A megyei kiadó pl. sokkal kisebb személyiség, semhogy az ő egyéb vétségeit le ne lehetne tárgyalni, avagy hogy azt a király kegyelemből elengedné.

A bizottság elhatározta, hogy amint vis szaérkeznek a fegyelmi iratok, azonnal elintézi valamennyi függőben levő fegyelmi ügyet.

A Benoid-gyári sztrájk kudarca.

A sztrájkolók munkába állanak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Az aradi *Magyar Benoidgáz-gyár* szombaton kiszolgáltatta a sztrájkoló munkásoknak munkakönyveiket és ezzel végleg elbocsátottnak tekintette őket. Azóta a gyár aradi telepén és budapesti üzletében számos szervezeten munkás jelentkezett, akik közül az igazgatóság többeket föl is fogadott, úgy hogy e héten is redukáltan bár, de zavartalanul folyt a gyár üzeme.

A napokban azonban nemcsak szervezeten, hanem a sztrájkoló szervezett munkások közül is néhányan újabb alkalmaztatásukat kérték, mert belátták, hogy jogtalan alapra állottak, amikor a szervezeten gyári munkásokat terrorizmussal akarták a szervezetbe való belépésre szorítani. Ezeket a régi munkásokat ma és holnap visszaveszi az igazgatóság, de okulva a sztrájk tanulságain, bizonyos föltéte-

lekhez köti szerződésüket. Megtörtént ugyanis, hogy a *Balaton-Lellén* öt villa szerelésével foglalkoskodó *Benoid-gyári* munkás a sztrájk kitörésének hírére a több ezer korona értékű fölszerelést és szerszámokat otthagyták az egyik villa kertésznél és visszautaztak Budapestre. Az értékes anyag elvesztésével súlyosan megkárosodhatott volna a vállalat és ezért az ilyen lehetőségeknek kiküldése végett az igazgatóság most úgy szerződik a szerelőkkel, hogy *bojkott és sztrájk esetén is kötelesek az elvállalt vikéki munkát* minden körülmények között befejezni.

A sztrájk tehát, amely különben sem okozott üzemzavart, teljes kudarcra végződött, a megokolatlanul bérharcba kezdett munkások nem félemlítették meg a világitási vállalatot, amely a szervezeten munkások elbocsátására vonatkozó jogtalan követelést visszautasította és amelyet most már maguk a sztrájkba lépők keresnek föl, hogy alkalmazza ismét őket a régi, teljesen kielégítő munkabérek mellett.

Meglesz a husnagyvágó.

A tanács javaslatát elfogadták.

Olcso lesz a hús!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

A mai közgyűlésnek legérdekesebb tárgya az Aradon létesítendő husnagyvágó vállalat kérdése volt. Annyira felköltötte ez a kérdés a törvényhatóság tagjainak érdeklődését, hogy *Károlyi Gyula* gróf főispán a közgyűlési sorrendet megváltoztatva, előbb bocsátotta tárgyalásra. Érdekes vita előzte meg a közgyűlés döntését s ennek során számtalan érv hangzott el a vállalat mellett és ellen. A törvényhatósági bizottság végre szótöbbséggel elfogadta a *tanács javaslatát* s ezzel kimondta, hogy a vállalatnak megadja az adómentességet és az 50.000 korona kölcsönt. A kérdés körül megindult vitáról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

(Hatalozó indítvány.)

Először *Lócs Rezső* gazdasági tanácsnok ismertette *Balázs Sándor* fővárosi vállalkozónak kérvényét, a gyáralapítási bizottság előterjesztését és a tanács javaslatát.

Ezután *Müller Károly* szólalt fel. Mindenek előtt kijelentette, hogy a tanács javaslatát nem fogadja el. Ezzel nem azt akarja mondani, hogy ne létesüljön a husnagyvágó. Ő pártolja a husnagyvágót, csak ne a város támogatásával létesüljön. Nem látja beigazolvva, hogy itt gyáralapításról van szó. A husnagyvágó olyan üzlet, amely a hús feldolgozásán alapszik. Nem pártolja a kizárólagosság megadását, mert a város alaposan megjárta a kizárólagossággal.

— A víz, a víz! kiáltotta közbe *Szalay Arnold* dr.

— A vízzel nem törődöm, jelentette ki *Müller Károly* a városatyák harsogó kacagása közben. Az adókedvezmény megadását sem pártolja, mert vagy jól megy az üzlet s akkor az adókedvezmény gavallérság, vagy nem megy jól s akkor a vállalkozó becsukhatja az üzletet. A kölcsönt sem adhatja meg a város, mert nincsen olyan kedvező anyagi körülmények között. Nem tartja a dolgot még tökéletesen kidolgozottnak s ezért javasolja, hogy a közgyűlés adja vissza az egészet a tanácsnak s a jövő közgyűlés elé terjesszen újabb tervezetet.

(Aki mindent s mégis semmit sem ad.)

A városatyák érdeklődése alább szállott, mert *Avarffy Imre* dr. kezdett beszélni. Hosszasan, terjedősen szónokolt mindenről, ami eszébe jutott. Több ízben kettészakította a kérdések fonálát s mindig összeragasztotta, sőt összebogozta. Beszélt a vállalat előnyeiről és többször a látószerveire hivatkozott, vagyis azt akarta ezzel kifejezni, hogy a külföldön sokat látott. Ezt elhitte volna neki mindenki, ha nem is mondja. Pártolta a vállalat és ellene beszélt.

Elfogadta a tanács javaslatát és még sem fogadta el. A beszéde végén pedig oda lyukadt ki, hogy a közgyűlés adjon meg mindent a vállalkozónak, csak az 50 ezer koronás kölcsönt, az adómentességet és a kizárólagossági jogot ne.

Ezzel leült, mint aki jól végezte a dolgát. A törvényhatóság pedig honorálta a szónoklatot olyan viharos derűséggel, hogy harsogott belé az egész terem.

(Elfogadják a tanács javaslatát.)

Nagynehezen szűnt meg a percekig tartó kacagás. Végre Varjassy Lajos polgármester szólalt fel és megkísérelte, hogy beigazolja a vállalat hasznos voltát és azt, hogy a tanács által javasolt kedvezmények nem nagyok. Felvilágosította a törvényhatóságot, hogy nem kizárólagosságról van itt szó, amennyiben Balázs csak azt kérte, hogy tíz évig más vállalkozó ne kapjon a várostól hasonló kedvezményeket.

Attért azután arra, amitől az aradi mészárosok félnek. Elismeri, hogy minden új vállalat egyes érdekeket sért. A jelen esetben nem szabad tekintetbe venni a mészárosok érdekét, amikor az egész polgárság érdekéről van szó. Elfogadásra ajánlja a tanács javaslatát azzal a módosítással, mondja ki a közgyűlés, hogy Balázs köteles bizonyos számú mészárszéket felállítani, amelyekben a piaci áraknál 10 százalékkal olcsóbban mérjen ki minden rendű húst. (Éljenés és taps.)

Müller Károly fentartotta halasztó indítványát, mire az elnöklő főispán szavazásra tette fel a kérdést. A szavazás körül egy kis zavar történt. A főispán ugyanis háromszor is feltette a kérdést, a városatyák felállottak, de nem tudták, hogy mire szavaznak. Végre a főispán hangosan tette fel a kérdést Müller Károly halasztó indítványára.

A közgyűlés 48 szavazattal 34 ellenében elvetette Müller indítványát és elfogadta a tanács javaslatát Varjassy polgármester módosításával.

Arad Kossuth-szobra.

Döntés előtt.

Holnap dönt az aradi Kossuth asztaltársaság szobor-nagybizottsága afölött, hogy a pályázó művészek közül melyiket kell megbízni az aradi Kossuth-szobor kivitelével.

Talán a művészet az egyetlen tér, ahol nem állhat meg a régi tétel: *volenti non fit iniuria*. Azon, aki maga akart valamit, nem történik jogtalanság. Ime, holnap elhatározzák, hogy Arad milyen Kossuth szobrot kapjon. És egy két évtized múltán talán általános lesz a vélemény, hogy Aradon jogtalanság esett, amikor ilyen szobrot kapott. Az izlések változandók és abszolút művészi becsü munkát, — valljuk meg, a mostani pályatervek között nem lehet találni. Akárki kapja a szobor kivitelére való megbízást: el lehetünk készülve reá, hogy a most még zavaros nézetek lehiggadása után nagyon sokan fogják érezni, hogy Aradon injuria esett.

Eső után hiába terít magára köpönyeget az ember. A rekriminációkat majd elvégzik az unokák. Most egyelőre csak arról van szó, hogy döntés előtt még egy kis utravaló jusson ki azoknak, akiknek feladatuk, hogy a legnagyobb körültekintéssel intézzék el Arad új szobrának ügyét. Ez az utravaló ugyan amolyan hamupogácsa, aminőt a mesebeli emberek kapnak: nem igen harap bele, senki. De utravalót adni kötelesség. Tudjuk, mi is, hogy a bizottság tagjai már megalkották a maguk véleményét, amin már bajos lenne változtatni. És mégis: gyakran a pusztába kiáltott szónak is akad visszhangja.

Mindenki tudja, hogy a Kossuth-szobor kivitelénél egyes pályázók részéről valóságos korteskedés folyt. Kiliincselés, „szakvéleményekkel” való terrorizálás, rábeszélés, megdolgolás, sőt Kossuth Ferencnek egy meg nem irt és meg nem irandó levele is szerepeltek ebben a kortes-hadjáratban. Féltő, hogy akadtak, akik jobb meggyőződésüket feladták a sok rábeszélésre. Gyenge emberek mindenütt akadnak, anélkül, hogy gyengeségükre bárki is rásüthetné a rosszhiszeműség vádját. Ezeknek az embereknek kell elsősorban magukba nézniök: a Kossuth-szobor nem a ma számára készül. Késő utódok kemény bírálata nem a művészt, de azokat fogja érni, akik egy könnyelműen leadott szavazattal hozzájárultak, hogy Arad Kossuth-szobrának felállításánál nem a művészi szempontok, hanem a személyi szempontok dominálhassanak. Ha öntudatlanul is.

Korteskedés nélkül! Ez az, amit az utolsó percben hangoztatnunk kell. Ne felejtse el senki, hogy ebben a kérdésben nem a pályázó szobrászokról van tulajdonképpen szó, hanem Aradról és Kossuth Lajosról.

Nemzetiségi népdal.

(Mután a nemzetiségi képviselők három ember kivételével megszavazták a jegyzőkönyvi megrovást:)

— Én a Vajdát nem bánom . . .

Aradmegye a törvényhozáshoz.

A katonai moloch ellen.

Főirat a sztrájk-törvény érdekében

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Április 23-án Aradvármegye törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlést tart, amelynek előkészítésére a megye állandó választmánya ma tartotta első ülését Károlyi Gyula gróf főispán elnöklése alatt. A közgyűlés tárgysorozatán már eddig 170 pont szerepel, amelyek közül több igen érdekes, az országos politika keretébe tartozó kérdésekre vonatkozik. Ezeknek egy részét a mai ülésen intézte el a választmány, meghozván javaslatait, amelyekkel ez ügyekben a közgyűlés elé lép. Legfontosabb a választmány állásfoglalása a *hadügyi költségvetések további emelése ellen és a sztrájk-törvény készítése dolgában*, aminek érdekében a választmány főiratok intézését javasolja az országgyűlés képviselőházához.

A közgyűlést előkészítő ülésről az alábbi tudósítást adjuk:

Aradvármegye állandó választmánya ma délelőtt 10 órakor Károlyi Gyula gróf elnöklése alatt ülést tartott, amelyen különböző jelentések és miniszteri leiratok tudomásul vétele után meghozták a közgyűlés elé terjesztendő javaslatot a Bibics-alapítványnál megüresedett hat ösztöndíj adományozása és a Muraközy alapítvány kamataiból a rokkant honvédeknek, ezeknek özvegyeik és árváik illető résznek felosztása tárgyában.

Szeged város humoros átiratát a harmadik egyetem érdekében eljáró *küldöttségi tagok megválasztása* iránt a választmány tudomásul vételre és irattárba helyezésre javasolja.

De ez az egyetlen átirat is, amely nem tált visszhangra az állandó választmány körében. A többi törvényhatóság megkeresésére rendre elhatározta és részben még fogja javasolni, hogy a megküldött átiratokban foglalta

kat Aradvármegye közönsége a magáévá teszi és támogatás végett hasonló szellemű fölíratokat intéz az országgyűléshez.

Az első *Vasvármegyéé* volt, amely *sztrájk-törvény megalkotását* sürgeti a törvényhozástól. Az állandó választmány azonos javaslattal terjeszti a közgyűlés elé és Sopron város átiratára maga is indítványozza a törvényhatósági bizottságnak, irjon föl a képviselőházhoz a *hadügyi költségek további emelése ellen*. Nyitra-megye-s Debrecen város átirataira a választmány fölterjesztést javasol a magyar nyelvű cégfőiratok kötelező használata ügyében, a kolozsvári március 15-iki állandó bizottság megkeresésére pedig kimondotta, hogy a 48—49-es honvédközlegények és altisztek, valamint özvegyeik nyugdíjának fölemelése végett szintén fölir a képviselőházhoz. Végül tárgyalásra került Pozsony városának a busdrágaság megszüntetése iránt megküldött átirata, amelyhez hasonló a vármegye is intéz majd a képviselőházhoz.

E határozatokkal azonban még nem merült ki Aradvármegye hozzászólása az országos érdekű ügyekben. Legközelebbi ülésén — ha elfogadja az előadói javaslatokat — el fogja határozni, hogy Szeged átiratára fölíratot indítványoz a fokozatos adórendszer életbeléptetése, a szabolicsmegyeire a korcsmáknak vasár- és ünnepnapokon való zárvatartása, az ugocsa-megyeire a bírósági végrehajtói intézmény államosítása és végül a katonai és egyéb előfogatok díjának rendezése tárgyában.

A választmány foglalkozott még a Csiky Tivadar dr. szolgabíró lemondásával megüresedett szolgabírói, továbbá aljegyzői állás betöltésével. Szolgabírónak a közgyűlés Hunyár Algernon árvaszéki aljegyzőt egyhangulag fogja megválasztani, míg helyére Török Ferenc dr. első osztályú közigazgatási gyakornokot választják. Mindketten már hónapok óta ideiglenesen, helyettesítés révén betöltik új munkakörüket.

Több jelentéktelen községi ügy előkészítése után Károlyi Gyula gróf főispán berekesztette az ülést.

A gyilkos akadémistát elfogták

Főbe lövi magát.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 10.

A nagyvárad gyilkosság tettesét, Hevessy Ákost, a kolozsvári gazdasági akadémia hallgatóját a kolozsvári rendőrség ma letartóztatta.

Hevessy a gyilkosság után egyenesen Kolozsvárra utazott és itt fölkereste egy jogász barátját, Bikovics Andort, akinél az éjjelt töltötte. A rendőrség kereste mindenfelé, de nem találta. Reggel Hevessy arra kérte barátját, hogy hozzon hat revolvergolyót, mert főbe akarja magát löni. Bikovics nem teljesítette kérését, hanem e helyett a rendőrségre ment és fölfedezte Hevessy tartózkodási helyét.

A rendőrség azonnal meglepte és elfogta Hevessyt, aki kihallgatásánál elmondta, hogy az akadémia jövet Nagyváradon kiszállt és megátogatta régi barátját, Békéssy Jenő ügyvédjelöltet. Ketten vígan töltötték el az időt, ittak, kávéházakba jártak és reggel, amikor haza akartak menni, a tulsó oldalon velük szembe jött Jámbor, aki valamit átszólott hozzájuk. Hevessy erre átment a másik oldalra és nagy vadászkesével hirtelen *mellbe szurta Jámbor*, aki nyomban összerogyott. Csakhamar öntudatára ébredtek a rettenetes cselekedetnek. Élesztgetni kezdték az áldozatot, de már késő volt. Amikor a rendőrök jöttek, Hevessy és Békéssy el akartak menekülni, de azok vissza tartották, hogy mint tanukat kihallgassák őket.

Ekkor azt mondták „a tanuk,” hogy egy Szabó nevű ember ölte meg Jambort.

A gyilkost már Nagyváradra szállították. Hevessy ismerősei mondják, hogy a gyilkos akadémista rendkívül szorgalmas, tehetséges ember és csak részeg állapotban követhette el a borzalmas tettet. Kihallgatásakor ki is jelentette, hogy nem tudja elviselni a gyilkosság súlyát és előbb-utóbb, ha majd kiszabadul, főbe lövi magát.

Későbbi távirat jelenti:

Hevessy Ákóst a délutáni gyorsvonattal hozták Nagyváradra. A pályaudvarhoz vezető utcákon oly óriási tömeg hömpölygött, hogy a forgalom megakadt. A tömeg oly fenyegető magatartást tanúsított, hogy erős rendőrcsapatoknak kellett kivonulniok a rend fönntartására.

A gyilkos bőrkabátot visel, magas, vörös bajuszu fiatalember, tartalékos tiszthelyettes. A vizsgálatot vezető rendőrfogalmazó, Eleméry rögtön kihallgatta Hevessyt, aki ugyanazt mondotta, mint Kolozsvárott. Szerette volna végrehajtani öngyilkossági szándékát, de ebben kolozsvári barátjának följelentése megakadályozta. A gyilkosságot ittás állapotban követte el és csak a halálos szurás után jutott bűnének tudatára.

Békéssy Jenőt, aki bűnpalástolással van vádolva, ma este szabadon bocsátották.

A hamis pópa.

Egy végrehajtás története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Kis hijja volt, hogy egy aradmegyei román pópa valami színleges követelés alapján csaknem mindenéből ki nem forgatott egy szegény szirbi szatócsot. A különös eset részleteiről a következőket írja kis halmági tudósítónk:

Bora György szirbi kereskedő és földművelő a múlt ősszel közös spekulációba bocsátkozott P. M. I—i popával. Elhatározták, hogy összevesznek annyi almát, a mennyit csak tudnak, s tavasszal jó áron eladják. Az üzlethez a pap adta a pénzt, Bora pedig eljárt a dologban. Bora történetesen gabonával is kereskedett, a miből kifolyólag Nemes Géza aradi gabonakereskedőnek egy nagyobb összegű követelése volt rajta. Mivel Bora kötelezettségének eleget tenni nem tudott, P. M. I—i pópához fordult tanácsért, esetleg segélyért. A pópa meghallgatta a szatócs kérését, azután kitanította Borát afelől, hogy lehet Nemeset kijátszani. Előadta neki, hogy irjon alá egy még nagyobb összegről kiállított kötelezvényt, amelyet ő peresít s színelg lefoglalja Bora mindenét, úgy, hogy mire Nemes végrehajtja, addig már nem lesz mit megvenni rajta. Bora György belement a dologba, mert nem hitte, hogy a pópa őt megkárosítja. A pap azonnal beperelte a színleges kötelezvényt és biztosítási végrehajtást is kért.

Időközben azonban Bora kiegyezett Nemes Géza gabonakereskedővel, ki hosszabb halasztékot adott neki, hogy kötelezettségének eleget tehessen. De ekkor furcsa meglepetés érte a szirbi kereskedőt. Az az ítélet, amelyet P. M. pópa ellene kért, időközben jogerőssé lett: a pópa végrehajtást vezetett ellene s már az árverést is kitűzette. Bora megijedt s rimánkodni kezdett a papnak, de ez rá sem hallgatott s azt mondta, hogy miután neki az almaüzletből kifolyólag követelése van rajta, nem tekintí színlegesnek a kötelezvényt s a végrehajtást okvetlenül foganatosítani fogja.

Bora kétségbe volt esve, mert látta, hogy

egész egzisztenciáját romba dönti a pópa, noha a közös almaüzletből származó tartozás tulajdonképpen fenn sem állott, mert a teljes alma-készlet még mindig meg volt, sőt értéke meg is növekedett. Eladni, s ezuton segíteni magán pedig nem tudott, mert hiszen az alma-készlet is le volt foglalva. Kétségbeejtő helyzetében Bora azt se tudta hova forduljon, mikor végre egy barátja azt tanácsolta, beszéljen Nemes Gézával s kérjen ő tőle segítséget. Nemes megindította a szerencsétlen ember baja s még az árverés előtt kifizette a pópának a színleges követelést.

A pópa kvalifikálhatatlan eljárása miatt Bora György megtette a bűnvádi feljelentést a tulságosan élelmes pap ellen.

A Vajda esetehez.

— Egy bocsánatkérés története. —

Blauduft ur súlyosan belegázolt Schwarz J. János becsületébe. A bíró arra kötelezte Blauduftot, hogy kérjen Schwarztól bocsánatot. Blauduft ur ennek folytán másnap délben bekopogtatott a Schwarzék ajtaján. Az ajtót kinyitják, mire a derék férfiú bedugja a fejét.

— *Jt laknak a Kohnék? — kérdi higgadtan.*

— *Nem!*

— *Nem? Akkor — bocsánatot kérek!*

Vajda Sándor a Házban:

— *Mit? Haragszanak? Már bocsánatot kérek, mondtam én ennél erősebbet is!*

A csábító anya.

Eladta a lányait.

A doktor ur mulat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Csak a nagyvárosi élet szennyében teremnek meg az olyan anyák, mint amilyen az a Ringut Istvánné nevű asszony, aki ma csábítás büntette (247. §.) miatt került a budapesti büntetőtörvényszék elé. A lelketlen némbert persze az aljas pénzvágy vitte rá, hogy két fiatal leánygyermekének a testével valósággal kereskedjék.

Ringut Istvánné a Kisfuvaros-utca 6. számú házban lakott leányaival, Terézzel és Annával. Az első 16 esztendő, a fiatalabbik 14 esztendő Különösen a nagyobbik leány volt viruló szépségű s Ringutné bántotta, hogy neki mégis szegénységben kell élnie, pedig pénzt kereshetne vele, sokat, hisz már ígértek is érte — 30 koronát. De akárhogy kinozta és éhezette Terézt, a leány nem engedte magát a hűn fertőjébe taszítani. Mikor ütötte az anyja, keservesen sirva felelte:

— Nem adom el a becsületemet!

Ringutné rámondott:

— A becsületedet? Az ugy sincs a szegénynek!

És vitte a boldogtalan teremést ki az utcára, kétes híru korcsmákba és kávéházakba. A becstelen munkában Ringutnének segítőtársa volt egy Duch Julia nevű cselédleány, aki kvártélyt bérelt nála s szintén részt vett a kirándulásokon. De akárhányszor megesett, hogy Teréz megszökött mellőlük. A múlt évi november 12 én a „Zöldkoszoru“ vendégtől, ahol hárman együtt voltak, a fiatal leányt végre sikerült elszállítaniok egy megrendelőnek, dr. R. Gy.-nek a lakására. A szerencsétlen szabadkozott, minden erejével ellentállni próbált, de hasztalan. Aztán még többször vitték el R. drhoz s egy alkalommal, amint a leány hangos segélykiáltásokkal szabadkozott, egy Weisz Bertalan nevű fültanu rendőrt hívott és Teleki

Károly rendőr, miután meghallgatta Ringut Teréz panaszát, letartóztatta a bestidlis anyát. És amikor kihallgatták a gonosz asszony másik leányát, Ringut Annát, ez is terhelő vallomást tett anyja ellen.

Zárt ajtók mögött vont a feleletre a budapesti törvényszék Makucz bíró elnöklése mellett Ringut Istvánnét. Durch Julia megszökött s mert osztrák honos, nem is lehet vele szemben eljárni. Harmadik vádlott pedig, mert az elcsábított leány meghaladta már a törvényes (14. életév) kort, — nincsen.

A tárgyalást ma délután befejezték. Az ítéletet pénteken hirdetik ki.

A kiegyezés ügye.

Közeledés — távolodás.

Formula kerestetik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

A kiegyezés dolga még mindig nem jutott dülőre. A tárgyalásokról a legellen-tétebb hírek kerülnek forgalomba. Válságról, közeledésről és távolodásról beszélnek, úgy, hogy az igazságot vajmi bajos lenne a bécsi hiradásokból kihámozni. Annyi tény, hogy formulát keres a két kormány. Formulát, amely bizonyára ismét Magyarországra lesz káros.

Válsághírek.

Bécsből táviratozzák: A kiegyezési tárgyalások délelőtt folytatódtak. Elsőben is Wekerle miniszterelnök tárgyalta az osztrák kormányelnökkel, majd pedig közös tanácskozássra ültek össze. Délután 2 órára félbeszakítják a tanácskozásokat és csak fél 5 órakor folytatják azokat. A tanácskozások eredményéről a tanácskozók nem nyilatkoznak, de az emberismerő előtt alig titkolható levertség tapasztalható a tanácskozó feleken. Ha a jelek nem csalnak, és alig csalnak, úgy az ellentétek bizony igen nagyok és alig is lehet remény arra, hogy ezeknek a tárgyalásoknak valamilyen eredménye legyen. Pedig általános az a nézet, hogy a kiegyezés ügyét tovább húzni, halasztani nem lehet. A tárgyalásokat éppen ezért dülőre is viszik. Vagy jobbra, vagy balra dől el a kiegyezés dolga, de el kell dőlnie.

A magyar kormány tagjai kíséretükkel együtt már csütörtökön vissza akarnak térni Budapestre és így előreláthatólag csütörtökig végleges eredményhez is kell, hogy vezessenek a tárgyalások. Az osztrák kormányhoz közelálló körökben nagyon pesszimistikusan fogják fel a helyzetet és nagyon sokan vannak, akik azt hiszik, hogyha a két kormánynak nem sikerülend megegyezésre jutnia, mindkét tárgyaló államban kormányválság fog beállni. Beck osztrák miniszterelnök tegnap másfélórás kihallgatáson is volt a királynál és állítólag be is jelentette ő felségének, hogy ha a tárgyalások hajótörést szenvednek, ő lemond. Valószínű, hogy a király még a magyar kormány tagjait is magához fogja rendelni.

Nincs közeledés.

Más forrásból jelentik: A kiegyezés folytatott tárgyalása iránt most fokozottabb mértékben mutatkozik az érdeklődés. Az itteni jól informált politikai körökben beszélnek, hogy a közös tárgyalások most sem fognak befejezést nyerni. Az ellentétek kiegyenlítése érdekében a két miniszterelnök nagyban fáradozik, azonban a szakminiszterekkel folytatott tanácskozás

meghíusit minden újabb tervet. Ezt legjobban bizonyítja a tegnapi sűrű érintkezés, melyet Wekerle miniszterelnök Kossuth és Darányi miniszterekkel folytatott. A kiegyezés keretében az itteni politikusok most egy újabb felmerülő ügy kiderítésével foglalkoznak. Ez *Schönaich* közös hadügyminiszter és *Jekelfalussy* honvédelmi miniszternek tegnapi kiballgatása a királynál. A két katonai miniszternek eme váratlan megjelenését a legfőbb hadurnál összefüggésbe hozzák a kiegyezés kérdésével s igen sok kombinációra szolgáltat okot.

Bécs, április 10. A közös tanácskozás ma délután tíz órakor kezdődött az osztrák miniszterelnöki palotában. A közös miniszterek tanácskozása előtt Wekerle újabb érintkezett Kossuth és Darányi miniszterrel. Előbb a közös miniszterek, majd később az államtitkárokat is bevonják a tanácskozásokba. Délután 4 órakor a megszakított tanácskozást ismét folytatják, a melyen a miniszterek és államtitkárokon kívül a szakreferensek is résztvesznek.

A tárgyalások meghosszabbítása

A kiegyezési tárgyalásokat ma egész nap folytatták. Délelőtt és délután az államtitkárok azon a rezümén dolgoztak, amelynek elkészítését tegnap határozták el a miniszterek, míg a miniszterek inkább a politikai természetű kérdéseket tárgyalták le. A tanácskozásokat holnap folytatják. A magyar kormány tagjai, eltérően eredeti tervüktől, pénteken is Bécsben maradnak.

Wekerle Sándor miniszterelnök holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy jelentést tegyen az eddigi tárgyalásokról s a kiegyezés ügyének mai állásáról.

Abból, hogy a tárgyalásokat egy nappal meghosszabbították, következtethető, hogy ha bár eddig semmiféle pozitív egyezség nem jött létre és semmiféle döntés sincsen, mégis közeledés történt és remény van arra, hogy találni fognak egy alakilag, mint tartalmilag olyan megállapodást, amely mindkét részt kielégítheti s amelynek alapján a kiegyezés szerződés útján létrejön, még pedig oly szerződés útján, amely minden reciprocitást fölöslegessé tenné.

A bécsi diákok holnapra nagy gyűlést terveztek, amelyen a kiegyezés kérdésében állást foglaltak volna a magyar kormány ellen. A bécsi rendőrség azonban nyilván felsőbb utasításra megtiltotta a gyűlés megtartását, mire ma délután az a hír terjedt el, hogy a Bankgasse-i magyar palota előtt még ma tüntetések lesznek a magyar miniszterek ellen. A Bankgassét és az odavezető utcákat ezért már délután erős rendőr őrségek tartották megszállva, amelyek minden csoportosulást megtiltottak és mindenkit távozásra szólítottak fel. A magyar és a bécsi újságírókat is felszólították a távozásra, mert utasítás szerint a csoportokban való megállást nem engedték meg. Az újságírók, akik a miniszterektől és államtitkároktól információkat akartak kapni, így kénytelenek voltak föl és alá járkalni.

A kiegyezési tárgyalásokon résztvevő miniszterek és államtitkárok ma este ebédeltak *Aerenthal* báró külügyminiszternél.

MULATSÁGOK.

(=) **Multság a Munkásház javára.** Az aradi ifjuság egy része 1907. április hó 18-án, szombaton a városligeti vendéglő összes helyiségeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este pontban 8 órakor. A tiszta jövedelem a létesítendő Munkás ház javára fog fordíthatni.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **Az Aradi Foto-Klub** f. hó 11-én csütörtökön délután 5 órakor, a Központi kávéház külön szobájában választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat ezúton is meghívja az elnökség. Tárgy: a művészi fénykép kiállítás ügyei.

SPORT.

+ **Az „Aradi Torna-egyesület”** választmánya folyó hó 11-én d. u. 6 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány tagjai ezúton is meghívhatnak. Az elnökség.

Aradi tanítónő kalandja a fővárosban.

Falusi kislány Budapesten.

Szálloda helyett — mulatóba.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Akik valaha Budapest erkölcsi, vagy mondjuk inkább erkölcstelen életéről olvastak, azok előtt bizonyára sem új, sem meglepő nem lesz az alábbi eset, amely egyik fővárosi estilap szerint egy aradi tanítónővel, *Boris* Juliskával történt. A tanítónő eltévedve járt kelt az utcán, amikor egy öreg asszony meghívta lakására, — ahol több vidéki urileány tartózkodik — hogy ott töltsze az éjszakát. A tapasztalatlan uri leány a meghívást elfogadta és csak mikor már a lakáson volt, vette észre, hogy egy kétes éjjeli mulatóba került. Valami ürüggyel megszökött és a főkapitányságra ment, ahol elmondta esetét. A nagylelkű öreg asszonyt most detektívek keresik.

Az esetet az *A Nap* mai száma következőképpen hozza:

Éjjel az utcán nagyon kellemes sétálni, ha nem ártatlan hölgy az ember. Sőt az se olyan baj, ha véletlenül kísérője akadna. *Boris* Juliska, aradi kisasszony is abban a kellemetlenségben részesült, hogy ártatlan hölgy létezését kísérő nélkül járt a Belvárosban. Hozzá még nem is budapesti leány, s nincs tisztába azzal, hogy micsoda erkölcsök uralkodnak szeretett fővárosunkban.

Boris Juliska két nap előtt érkezett Budapestre, hol a kultuszminiszteriumban valami tanítónői állást szorgalmazott. Egyedül érkezett és egy Baross-téri szállodában vett lakást. Dél-előtt elintézte a dolgát a miniszteriumban, este pedig elment a Magyar Színházba, ahonnan tizenegy órakor elindult vacsorázni. Vacsora után eltévedt. A Baross-tér helyett a Belváros felé ment. Elgondolkozott és nem is vette észre, hogy az utcán, amerre ment, mindenfelé nézik, intenek feléje és szemtelenkednek vele. A Kossuth-utcából befordult a Magyar-utcába, ahol rendkívüli dolog történt a falusi tanítónő-jelölttel.

Egy öreg hölgy lépett melléje és megkérdezte, hogy hová megy.

— Haza megyek a szállodába, a Baross-térre.

— Az nagyon messze van, felelte az öreg hölgy, soha nem ér oda kisasszonykám. Aludjon az én házamban, nem rossz hely, csupa vidéki urileány lakik nálam.

Boris Juliska nem sejtett semmi rosszat, félt az eltévedéstől és belement az ősz asszony házába. Amikor azonban a lakásba ért, akkor vette csak észre, hogy rossz leányok tányájára került. Nagyon megijedt és valami ürüggy alatt kiszökött a házból.

Egy, a közelben álló rendőrhöz sietett, aki-

nek kíséretében elment a főkapitányságra, ahol elmondta panaszát, amelyet írásba foglaltak.

Most pedig titkos rendőrök keresik a jószívű öreg asszonyt. Hogy pedig *Boris* kisasszony aradi lenne, arról nagyon kevesen tudnak. Kérdezősködéseink legalább nem igazolták ezt az állítást, holott a rendőrségnek tudnia kellene, hogy van-e, vagy volt-e ilyen nevű hölgy Aradon.

HIREK.

A vezérigazgató ur furfangja.

Arad, április 10.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A büntetőtörvényszék csak nemrégiben helyezte szabadlábra *Lázár* (Löwy) Istvánt, a Gazdasági, kereskedelmi és iparbank részvénytársaság volt vezérigazgatóját, akit egy váltóhamisítási ügyben tartóztatott le a rendőrség. Ez a hírhedt pénzügyi kapacitás, aki a darabont kormány idejében *Fejérváry* Géza báró miniszterelnöktől is tekintélyes összegű pénzt vágott zsebre, a múlt év folyamán merő bosszúból tönkretette *Gosztonyi* Géza kerekudvari földbirtokost, akit ezenfelül még lopás, csalás és sikkasztás címén fel is jelentett.

Mivel tudta, hogy alaptalan feljelentésének aligha lesz sikere, ahhoz a ravasz furfanghoz fordult, hogy anonym levélben, később külön beadványban figyelmeztette a rendőrséget, hogy *Gosztonyi* Géza megszökött. A rendőrség felült *Lázár-Löwy* István ámtításának s *Gosztonyi* Gézát letartóztatta. A letartóztatás híre a nyilvánosságra kerülvén, *Lázár* István elérte célját: *Gosztonyi* fizetett. A kir. ügyészség *Gosztonyi* Gézát nyomban szabadlábra helyezte s ellene a nyomozat után az eljárást be- szüntette.

A meghurcolt földbirtokos most hamis vád büntetéseért tett feljelentést *Lázár* ellen. A kir. ügyészség azonban ezt a feljelentést áttette a járásbíróhoz, ahol Császár járásbíró fogja felelősségre vonni *Lázár* Löwy Istvánt hatóság előtti rágalmaszástért.

— **A kulturpalota ügye.** A városrendezési bizottság múlt heti ülésén tudvalevőleg azt a határozatot hozták, hogy a kulturpalota ügyét a tanács vegye le a közgyűlés napirendjéről, mert a helyre nézve nem történt megállapodás. Tegnap leérkezett a városhoz a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségének leírata, amelyben arra kéri a várost, hogy állapítsa meg a palota helyét. A tanács azzal terjesztette a leíratot a mai közgyűlés elé, hogy írjon fel a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőségéhez és kérje meg, küldjön le valakit, akivel együtt fogják a város szakértői a kulturpalota helyét megállapítani. A közgyűlés a tanács javaslatát magáévá tette.

— **A román lázadás áldozatai.** *Bukarest*-ből táviratozzák: A román belügyminiszter és hadügyminiszter tegnap terjesztették a minisztertanács elé a forradalom áldozatairól készített kimutatásokat. Ezek szerint megállapították, hogy a különböző helyeken vívott harcokban 3280 ember esett el és mintegy 6000 ember sebesült meg. Az egész országban összesen 9687 embert tartóztatott le. A nyugalom helyreállott és a bíróság most sorra kihallgatja a fölkelés vezetőit. Az eddigi kihallgatásokból kétségtelenül megállapították, hogy a bérlők és birtokosok ellen jól szervezett összeesküvés rendezte a parasztlázadást, amelynek szálai Oroszországba nyulnak vissza. A moldvai hatóságok jelentést

küldtek a belügyminiszternek, elmondván, hogy több községben Besszarábiai alattvalók tartózkodtak a zavargás ideje alatt, akik bujtogatták a parasztokat.

— Szaktanácskozás a sajtóreformról. *Budapest*-ről táviratozzák: Félhivatalosan jelentik, hogy *Günther* Antal igazságügyminiszter május 4-ére összehívta a sajtó ankétet, amelyen a sajtó vezetői is résztvesznek. Meghallgatásuk után a miniszter a törvényjavaslatot hamarosan a képviselőház elé terjeszti.

— A vashid és a körtöltés kiépítése. A közgazgatási bizottság által kiküldött albizottság tudvalevőleg megkötötte az egyezséget az óvártéri telektulajdonosokkal a Maros-hid és körtöltés kiépítéséhez szükséges területekre nézve. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén a megkötött egyezséget jóváhagyta.

— Kiss József jubilál. Élő költőink legkiválóbbja, Kiss József, ez év szeptemberében tölti be írói működésének negyvenedik esztendőjét. Szeptemberben lesz negyven éve, hogy Kiss József első költeménye megjelent. Negyven éves pályája, mely egyre fölfelé halad, a gyönyörű alkotások egész sorozatával irta be nevét irodalomtörténetünk kitűnőségei közé. A Simon Judit, Rab asszony, Ágota kisasszony és Jehova költője népszerű az egész országban, sok kisebb verse a magyar lírának megannyi gyöngye. Izig magyar költő Kiss József, a hangjában, a tárgyában és az érzésében egyaránt. Minden újabb esztendő egy-egy újabb remekkel gazdagította irodalmunkat. A legutóbbi évekből való a *Tűzek*, A naphoz című költeménye, mely mindmegannyi utjelzője a magasiatoknak, ahol költészete szárnyal. Ugy értesülünk, hogy Kiss József negyven éves írói jubileumát méltóképen készül megünnepelni az írói világ. A jubileumra megjelennek Kiss József újabb költeményei díszkiadásban, jeles mestereink illusztrációival. A jubileumi ünnepségben bizonyára ünnepi részt vesz ez a nagyközönség, mely Kiss József költészetének minden tisztelettel és csodálattal adózik.

— Az aradi üzletek zárórái. Miután az aradi kereskedelmi üzletek munkaidejére vonatkozó megállapodás a mai lapokban jobbra tévesen közöltetett, a kereskedő-főnökök szervező bizottsága, addig is a mig az összes érdekelt szakmákra való egységes megállapodást közzé teszi, az eddigi megállapodásokra nézve a következőket tudatja: *Női divat-szakma*: az üzletnyitás legkorábbi ideje télen reggel fél nyolc, nyáron hét óra; a zárás legkésőbbi ideje az egész évben este fél nyolc. *A férfidivat, cipő, diszmi, játék- és hasonló szakmák*: az üzletnyitás legkorábbi ideje télen reggeli fél nyolc, nyáron reggeli hét óra, az üzleti zárás legkésőbbi ideje az egész évben esti fél nyolc óra. *A rőfös és kézmű, paraszt rőfös üzleteknél*: a nyitás nyáron reggel hat, télen het órakor, a zárás nyári hónapokban este fél nyolc, a téli hónapokban fél hét óra. Egyes szakmákra még speciál megállapodások jöttek létre, amelyet az összeség határozataival együtt fognak közzétenni.

— Működik a bomba. *Lodz*-ból táviratozzák: Baluti külvárosban ma két bombát dobtak, de egyik sem tett kárt. Egy másik városrészben 8 zsidót meggyilkoltak és hármat súlyosan megsebesítettek.

— Választások a városnál. A mai közgyűlés a megüresedett polgármesteri fogalmazói állást egyhangulag *Bökényi* Arisztid segédtisztal töltötte be. Az így megüresedett segédtisztai állásra nagy többséggel *Bittner* Róbert városi díjnokot választotta meg a törvényhatóság.

— Az aradi munkástelep. A város mai közgyűlése foglalkozott a vaggongyári munkások

ama kérelmével, hogy a város adjon el nekik munkástelep céljaira megfelelő telket. A tanács a tüzérkaszárnya mögött elterülő telket hozta javaslatba. *Nesnera* Aladár azt indítványozta, hogy a város vásárolja meg a külvárosok kisebb házeit és azok helyén létesítsen munkástelepet. *Szalay* Arnold dr. egyáltalában nem pártolta, hogy a munkások telket kapjanak, mert véleménye szerint egészséges lakásban laknak. A város a háziurak érdekei ellen cselekednék, ha telket adna a munkásoknak, mert így lehetlenné teszi azt, hogy a külvárosi háziurak a közterhekhez hozzájáruljanak. *Reinhardt* Gyula és *Steiner* József indítványára a közgyűlés megbizta a tanácsot, hogy kezdjen újabb tárgyalásokat a vaggongyári munkásokkal.

— Tűzkatasztrófa Lisszabonban. *Lisszabon* ból táviratozzák, hogy a város középpontjában ma nagy tűzvész pusztított, amelynél több ember életét vesztette és sokan megsebesültek. A halottak számát még nem lehetett megállapítani.

— Elsülyesztett hid. *Magyar-Kanizsa*-ról táviratozzák: A megáradt Tiszán a Dunagözhajózási társulat Junó nevű hajója ötuszályt vonva magával, a tiszai hajóhidnak nekiment és annak egy részét elsülyesztette, a másik részét összezúzta. A forgalom egy időre szünetel.

— A makói kórházgondnok ügye. Ismeretes *Lantos* József makói kórházi gondnok ügye, akit a vármegye alispánja szabálytalanságok miatt fölfüggesztett állásától. A vármegye közgazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma döntött a gondnok ügyében s 100 korona pénzbüntetésre ítélte, ezenfelül elrendelte hivatalból való nyugdíjaztatását.

— Mäder Raoul kauciója. *Budapest*-ről táviratozzák: Egy fővárosi estilap ma azt írja, hogy *Harsányi*, a budapesti *New-York* kávéház tulajdonosa adta *Mäder* Raoulnak, a Népszínház új bérlőjének a 100,000 korona kauciót. *Harsányi* és *Mäder* között azonban máris oly nagyok az ellentétek, hogy két hét múlva olyan botrány fog kerekedni, amely mellett a tegnapi Fekete féle affér egészen eltörpül.

— Behozták a bózaadót. A mai közgyűlés a tanács javaslatára kimondta, hogy a bóza előállításai minden liter bóza után két fillér adót tartoznak fizetni.

— A városi hivatalos órák. A város tisztviselőinek egyrésze arra kérte a közgyűlést, hogy a nyári hónapokban állítsa vissza a délután két óráig tartó hivatalos órarendet. A törvényhatósági bizottság a mai közgyűlés a tanács javaslatára elutasította a tisztviselők kérelmét.

— *Apponyi* gróf *Károlyi* Gyulánéhoz. *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter a következő köszönő levelet intézte gróf *Károlyi* Gyulánéhoz: „Örömmel értesültem, hogy Méltóságod a mácsai állami és r. kath., továbbá a topillai uradalmi jellegű elemi iskolák tanulóinak 2200 korona értékű téliruhát adományozni méltóztatott. Nagy örömmre szolgál, midőn Méltóságodnak a népoktatás érdekében tanusított ezen nagylelkű hazafias áldozatkészségeért őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom.”

— A bóza halottja. Mult hét péntekén az Ilés-utcában meghalt egy *Béládi* nevű kisfiú. A fiúnak péntek reggel még semmi baja sem volt. Délutánra rosszul lett s estére kiszendvedt. Állítólag romlott bózáat ivott, amely megmérgezte s néhány órai szenvedés után megölte.

— Izgatás miatt elítélt joghallgató. *Temesvár*-ról táviratozzák: *Roth* Ottó jogszigorlót egy lázító cikke miatt a temesvári esküdttörbíróság egy évi államfogházra ítélte.

— A *Weitzer*-örökség költségei. Mint megirtuk, lovag *Hochenburger* Viktor dr. gráci ügyvéd, aki a várost a *Weitzer*-örökösök elleni

perben képviselte, benyújtotta a városhoz felmerült költségeiről és munkadíjairól szóló költségjegyzékét és 12,373 korona 76 fillér kiutalványozását kéri. A költségjegyzést a tisztügyészség is felülvizsgálta és helyesnek találta. A mai közgyűlés a tanács javaslatára kimondta, hogy a felszámolt összeget kiutalványozza, mihelyt a város megkapja az örökséget.

— Zavargás egy bányában. *Nagybánya*-ról táviratozzák: Felsőbányán tegnap a sztrájkoló bányászok megtámadták a dolgozó munkásokat és közülök négyet súlyosan megsebesítettek. A zavargókat a csendőrök szétkergették. Éjjel Szathmárról egy század katonaság Felsőbányára érkezett és holnap Nagybányára is kiküldenek katonaságot.

— Ágya postahivatalt kap. A nagyváradi postaigazgatóság közlése szerint Ágya községében 1907. évi április hó 16-án postahivatalt léptetnek életbe. A postahivatal postamesteri kezelésben, teljes fel és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni. A postahivatal postai összeköttetését az Ágyáról Kisjenőre és vissza naponként közlekedő gyalogkúldőncjárattal fogja kapni. A postahivatal forgalmi körébe Ágya községet és a hozzátartozó Cigánytanyát és Erdőrlakot, valamint a Kisjenőhöz tartozó Korhány puszta és Zugi tanyát és a Miskéhez tartozó Lívada puszta osztotta be az igazgatóság.

— A *Tantschitz*-házat elárverezték. A meggyilkolt *Tantschitz* Félix ujszentannai házát ma birói árverésen megvette *Zimmermann* Ádám ujszentannai birtokos 32,105 koronáért. A ház kikiáltási ára 18,000 korona volt.

— A hirdetési oszlopok és táblák. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén a tanács javaslatára megengedte *Czeiler* és *Glück* aradi vállalkozóknak, hogy a város forgalmasabb helyein hirdetési oszlopokat állítsanak fel s a középületeken hirdetési táblákat függeszsenek ki. A közgyűlés 15 évre adta meg ezt a jogot s kötelezte a vállalkozókat, hogy oszloponként és táblánként meghatározott évi bért fizessenek.

— Franciaország élelmiszer nélkül. *Páris*-ből táviratozzák: A belügyminiszteriumban nagy nyugalommal tekintenek az élelmiszer-szakma munkásainak sztrájkja elé. Kijelentik, hogy még a legrosszabb esetben is csak néhány száz sütőmunkás fog sztrájkba lépni. A kormány gondoskodott arról, hogy a lakosság a sztrájkot ne érezze. Az élelmiszer-szakma többi szindikátusai egyáltalában nem fognak csatlakozni a mozgalomhoz. Marseillen a sztrájk már tegnap este megkezdődött. A polgármester a pékmeistereknek 240 községi munkást állított rendelkezésre, hogy amennyiben lehet, ezekkel végeztessék a sztrájkoló munkáját. A sütőket rendőrök és csendőrök őrzik. A marseillei pékmunkások szindikátusa táviratilag felszólította a szomszéd városok pékmunkás-szindikátusait, hogy kezdjék meg ők is haladéktalanul a sztrájkot. Későbbi távirat jelenti: A munkásszindikátusok szövetsége rendkívül élénk agitációt fejt ki az általános sztrájk érdekében. A kormány nagyon szigorú intézkedéseket tett, hogy az agitációt megakadályozza. Csütörtökön az összes csapatok a kaszárnyákban konszignálva lesznek.

— Patakba zuhant kocsi. *Seprősi* tudósítónk írja: A község előljáróságának ma reggel jelentették, hogy a *Kralovanszky* birtok határán elfolyó Töz patakba az éjjel egy kocsi belefordult. A hatóság emberei kimentek a helyszínére. A kocsiban *Hacker* N. csermői lakos és a fia ültek, akik Seprősről jöttek. A sötétben eltévedtek s így történt, hogy a fatörzsekből összetakolt hidról a kocsi a patakba zuhant. Az egyik ló a vízbe fulladt.

— Tizennégyezer szabó sztrájkja. *Berlin*-ből táviratozzák: A *Nationalzeitung* jelenti: A szabómunkások sztrájkjában a munkások teljes ve-

Tavaszi ujdonságok női felöltők és Cosztümökben

RADÓ GYULA áruháza **Andrássy-tér** (szemben az új minorita templommal.)

reséget szenvedtek. A munkát csütörtökön újból felveszik, még pedig a munkaadók tarifája alapján. A sztrájk Berlinek kivül 72 nagy német városra terjedt ki. A sztrájkolók száma az utolsó időben 14,000 volt.

— **Gyilkos patak.** *Trencsénből* írják: A Kesnyő község alatt folyó patak vize annyira megáradt, hogy Gajdos Guricsánt, mikor szerkerével a rendes gázlón át akart hajtani, az ár magával ragadta és az ember és ló oda-veszett.

— **Adományok** A ségai szegénytanulók ingyen konyhája javára *Biró Irma* tanítónő ivén a következők adakoztak: id. Hán Alajosné 18 kor., öz. Nikodém Jánosné, Guld Emilné 4—4 kor., N. N., Spádi Manó, Glück Dezső, Heinrich Sándorné, Gáji lelkész, Bogdán Virgínié, Keresztes Gyuláné, Walder Gyuláné, Walder Gyula, öz. Andrányi Károlyné, Schauer Adámné, öz. Kremmer Sándorné, Berke Ferencné, Spitzer Gy., Rozsnyay nőv., Kaufman Lajosné, Biró Irma, N. N. 2—2 kor., Kiss Józsefné, Heitz Nándor dr., Schütz Viktor, N. N., Verner Mariska, Sternné, Antal Benóné, Hendl Janka, Pollák né, Rámer Bözsi és Piroška, öz. Gallovits Sándorné, Nagyné, Ferber Lajos, Daimel Lajos, Keller Gy., König Magnesné, Lengyel testvérek, Csutak Károly, Reiner, Limbeck Károly, F. N., öz. Faragóné, Szuchi Józsefné, N. N., öz. Purgli Lajosné, öz. Bing Edéné, Bisztriczky Józsefné, May Józsefné, Guttman Samu, Farkas Abraham, Hehs Vilmos, dr. Somogyi Gyuláné, Biró Sári 1 1 korona. Fülleres adományok 5 kor. 20 fillér. Összesen 102 korona. E nemes lelkű adományokért a szegények nevében halás köszönetet mond *Lantos Miksa* tanító.

— **Szi vasy István,** kárpitos és díszítő, Weitzer János-utca 19. szám alatt elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdíszesebb kivitellel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett. 421

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznl. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Polónyi Géza** sajtópöre. Budapesti tudósítónk táviratozza: Abban a sajtópörben, amelyet *Polónyi Géza* volt igazságügyminiszter indított Lengyel Zoltán dr. orsz. képviselő ellen, *Zsitvay Leo* elnök *Ruttkay István* sajtóügyi vizsgálóbíró lemondása folytán *Kiss István* dr. vizsgálóbíró bizta meg a vizsgálat vezetésével. *Kiss dr.* vizsgálóbíró a mai napon *Vázzsonyi Vilmos* dr. orsz. képviselőt és *Fényes László* hírlapírókat idézte be kihallgatásra.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

(=) **Meghívás** az „Aradi Nyomda Részvénytársaság” 1907. év április hó 18. án d. u. 5 órakor az „Aradi Közlöny” szerkesztőségi helyiségében tartandó XIII. rendes évi közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint az 1906. évi zárszáma-

dásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása. 2. Az igazgatóság indítványa a társaság alaptörvényének leszállítása tárgyában. 3. Egy igazgatósági tag választása. 4. Egy, esetleg két felügyelő-bizottsági tag választása. 5. Esetleges indítványok. Arad, 1907. április hó 11-én. Az „Aradi Nyomda Részvénytársaság” igazgatósága. Megjegyzés: A részvények legkésőbb folyó hó 15-ig a társaság pénztáránál leteendő, hol az 1906. évi mérleg és felügyelő-bizottsági jelentés is megtekinthető.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 10.

Kínálat és vételkezdő korlátolt. Elkelt 10,000 met r-máza változatlan árakon. Amerika 3/8 olcsó b. — Az árak 50 különként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilásra	8.02—8.03	7.96—7.99
Buza októberre	8.27—8.28	8.24—8.25
Rozs áprilásra	6.50—6.51	6.45—6.46
Zab áprilásra	7.73—7.74	7.72—7.73
Új tengeri	5.57—5.58	5.55—5.56

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	667 50
Magyar hitelrészvény	779 —
Osztrák-magyar államvasuti részvény	669 25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Április 10

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 149—150 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 149—150 fillérig; könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 149—150 fillérig. Szerbiai: Nehez páronként 260 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Sertésletszám: Április hó 7. napján volt készlet 25,421 darab, április hó 8. napján főlhatatott 715 darab, április hó 8. napján elszállított 350 darab, április hó 9. napjára maradt készletben 25,786 darab. A nizzói sertésüzlet irányzata: Nyugodt.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. A.-né (Arad.) A közlemény adatai a hivatalos Országgyűlési Értesítőtől valók. Az özvegyek kérelmét teljesíteni fogják, de bizony addig még sok viz fog lefolyni a Dunán. Sürgetni kellene a dolgot.

Falusi. Országos Színészegyesületi iskola, Lipótkörut 1/a. Színészet Akadémia, Nemzeti Színház épület. Rákosi Szidi iskolája, Kerépesi-ut. Van több magániskola is, de ezek meglehetősen kates értékűek és csak proletár termeléssel foglalkoznak.

IDEGENEK ARADON.

Április 10

Központi szálloda. Wolf Géza adótiszt Kassa. — László László orsz. képviselő Budapest. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest — Fráter Lajos főmérnök Budapest. — Argyelán Mihály lókereskedő Temesvár. — Blau Frigyes felügyelő Budapest. — Szabó István orsz. képviselő Budapest. — Kudar Lajos magánzó Vinga. — Krisz Antal gyógyszerész és neje Nagyvárad. — Gellért Jenő fakereskedő Budapest. — Varga Antal kereskedő Budapest. — Kremerer Lajos kereskedő Budapest. — Blau Ignác kereskedő Budapest. — Gonda Izidor magánhivatalnok és neje Medgyesegyháza. — Cserhelyi Vince ügyvédjelölt Budapest. — Kohn Gyula kereskedő Bécs. — Kautsek Károly kereskedő Budapest. — Vidor Alfréd kereskedő Budapest. — Brachfeld Géza kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Leidenfrost Aurél dr. felügyelő Budapest. — Hreblay Emil felügyelő Budapest. — Tarnay Endre mérnök Budapest. — Kautman Gusztáv hegedűművész Bécs. — Valdapfel Emil impresszárió Bécs. — Freund József kereskedő Prága. — Hirenstein Izidor kereskedő Budapest. — Kószeghy Sándor építész München. — Benedek Imre építész Budapest. — Sebők Aurél vállalkozó Budapest. — Kovács Antal és családja Detta. — Bartha Endre lelkész Nagyvárad. — Terényi István gazdálkodó Orsova. — Vadász Simon szállító Püspökladány. — Kallós József magánzó Szeged — Lovász Sándor nyugalmazott jegyző Kikinda. — Barta Jakab utazó Budapest. — Román B. utazó Budapest. — Lányi Henrik utazó Budapest. — Kovács Félix utazó Budapest. — Steiner Hugó utazó Budapest. — Révész József utazó Budapest. — Reményi Simon utazó Budapest. — Lichter Alfréd utazó Budapest. — Laufer Sándor utazó Budapest. — Markovics Béla utazó Budapest. — Müller Izsó utazó Budapest. — Ungár Miklós utazó Bécs. — Kende Albert utazó Bécs. — Schiffer Izidor utazó Bécs. — Reiner Sándor utazó Bécs. — Klein Vilmos utazó Bécs — Vinter Albert utazó Bécs. — Deutsch N. utazó Bécs. — Raab Salamon utazó Nagyvárad. — Munk Gyula utazó Nagyvárad. — Herczog Sándor utazó Nagyvárad.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Csütörtökön, 1907. évi április hó 11-én:

Az egyenlőség.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Barrie. Fordította: Fáy J. B.

SZEMÉLYEK:

Lord Loam	Várnai Jenő.	Mr. Crichton	Kesztler Ede.
Lady Mary	Kápolnai J.	Brockhurst	Szilágyi B.
Catherine	Zalai Margit.	Brockhurst	Horti Sándor.
Lady Aratha	Harmath J.	Rolleston	Uj Kálmán.
Ernest Wooley	Delli Lajos.	Eliza	Kőrössi J.
John Treherne	Faludi K.	Apró inas	Benkő Józsi.

Készlete este 7 órai órákor.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyük (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

URAK!!!

Oltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. sz.

Menyaszonyok figyelmébe!
 12 személyes üvegkészlet 100 drb. Frt. 25.
 Finom gravírozott üvegből: K. 50.
 8 Vizes üveg
 8 Boros „
 2 Likör „
 12 Cognac likörpohár
 12 Tokaji boros pohár
 12 Vörös boros „
 12 Söröstümler
 18 Vizespohár
 12 Boros pohár
 1 Gyümölcsállvány
 1 Befőttestál
 12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellanok:
 Étkező készlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-től
 feljebb.
 12 személyes étkezőkészlet 80 drból } Frt. 62.50
 12 „ kávészekészlet 15 „ } K. 125.
 12 „ teás 15 „ }
 12 „ mokka 15 „ }
 Összesen 125 darab

Rendkívül olcsó mosdó-
 készletek, Villany, lég-
 szesz, benoldgáz és egyéb
 csillárok, Ekvüvi aján-
 dékok, Valódi nikkell fűző
 és díszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknel
ARADON.
 Andrassy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
 Üveg, porcellán, tükör, képkeret,
 lámpa és csillár üzlet — Üvegezési
 vállalat. Vidéki megrendelések pon-
 tosan eszközöltetnek. 224

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott úgy az ő, valamint családja és apósa nevében ezennel nyíltan fejezi ki őszinte hálás köszönetét Nemes Géza aradi gabonakereskedő urnak, azon hálás megmentéséért, melyet úgy engem, mint az egész családomat a végromlástól, melyben egy saját hit és nemzetiességi, névleg Popeszku Miklós lunksorai pap akart dönteni, ki velem egy üzleti összeköttetésből kifolyólag mint társ jutottunk először megállapodásra, mely üzleti célra bizonyos összeget folyósított is, később még mielőtt ezen üzletet lebonyolítottunk volna, a Nemes Géza urrai bizonyos kötelezettség révén szorult helyzetbe kerültem, miért a pap az alkalmat megragadta, egy elfogadványt kért tőlem készpénzben, mit fizetett volna, hogy a közös üzletből kifolyólag a Nemes urat megelőzze a törvényes intézkedéssel, ami meg is történt.

Időközben Nemes urnak humánus és lelkiismeretes ember létére hosszabb halasztást adott, mely időre teljesen rendezhettem volna ügyeimet, akkor a tisztelt pap ur már nem akart elálni nemcsak végrehajtástól, de még az árverést is e hó 9-ére tűzette ki, én végső kétségbeesésemben, mert egész ekzsztenciám forgott kockán, Nemes urhoz folyamodtam, ki kegyes volt a papot teljesen kifizetni, és nekem pedig oly időhalasztást adni, amit nem is reméltem. A tisztelendő pap urral szemben pedig a törvényes megtorló lépéseket megteszem.

Ezennel tehát mérlegelve a Nemes ur valódi nemes tettét, bátorkodom a nyilvánosság színe előtt őszinte köszönetemet kifejezni, habár nem is találom szavakat méltó kifejezésre, azon kétszeres jótékonysággal szemben.

Bora György és családja Szirb.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZY MIHÁLY

cipész-mester ázteltében

a legújabb divatból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választékban — Megrendeléseknél azonnal és gyors választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Steckenpferd-Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa gyártmánya Dresden és Elba melletti Teschen, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban, illatazer kereskedésekben és borbély üzletekben. 1045

Özv. Jakabffy Dezsőné szül. Heiszler Sarolta, valamint alólirottak fájdalomtól megtört szívvél jelentik szeretett férjének illetve fiának, testvérnek és rokonnak

Jakabffy Dezsőnek

folyó hó 5-én, San Remóban, 52 éves korában a halotti szentségek ájtatos felvétele után való elhunytát.
 San Remo 1907. április hó 5-én.

Özv. Temesváry Jakabné, szül. Mainássy Mária, edesanyja
 Heiszler József és neje szül. Lubinszky Antonia apósa és anyósa.
 Özv. Vég Aurélné szül. Jakabffy Vilma nővére
 Jakabffy Ella férj. Toepke Erikné
 Jakabffy Gyula
 Jakabffy Lajos
 Bolyos Mária unokahuga és öccsel.

1095

Aldás és béke poraira.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthejük, hogy

raktár - készletünk Zsilvölgyi Fütőkőszén,

Porosz Salon-kőszén,

Porosz Légszesz Pirszén

és Porosz Dió-Pirszénben

↳ **Legjobb minőségekben** ↪
 jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiegészített

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

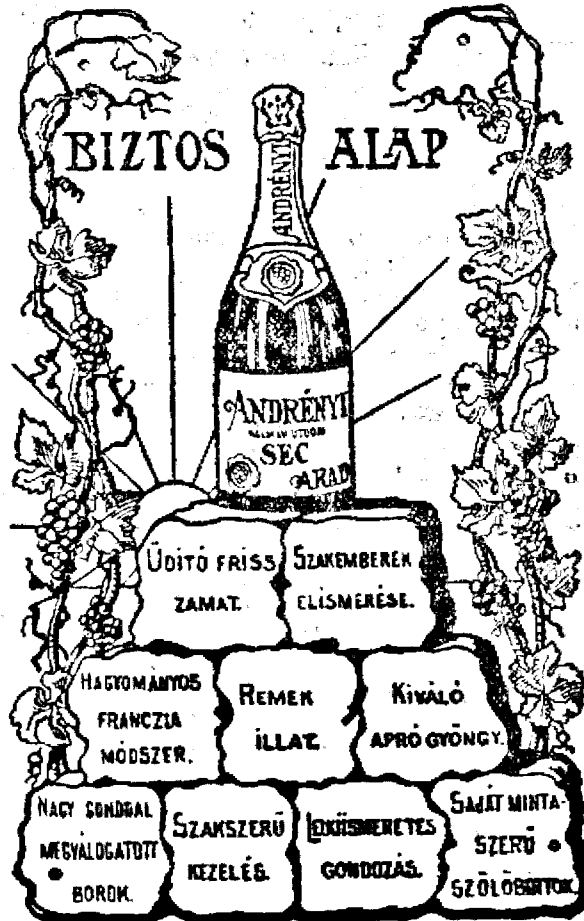
Jakarektűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentékenyen olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítását saját kocsijaikkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

2396—907. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Victoria takarékos és hitelintézet r. t. aradi cég, mint jelentkező és Spitz Ignácz, Pless Alfréd s t. csatlakozóknak Goldis Karolina mikalakai lakos végrehajtást szenvedett elleni 2000 korona tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Mikalaka község területén fekvő, a mikalakai 1439. sz. tjkvben A. I. 1—2. sor., 662/a., 66/b. 15. és a 662/a., 65/a., 12/b. hrszám alatt felvett ingatlanra az árverést 127 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fentebbi ingatlan az 1907. évi július hó 8. napjának d. e. 9 órákor Mikalaka község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 12 kor. 70 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 333. sz. a. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság. Arad, 1907. évi március hó 7. napján.

Aknay,

kir. tszéki bíró.

1093

HACKENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

136

KI SZENVED?

gyomorhajban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérület beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógyszerárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losser János** Budapest.

849

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkémence téglagyárban

Mikalán, a Radnai-ut végén.

A méteres vasút megálló helye.

Városi telefon 306. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomban. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserépekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

K U M

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesyház) egy, a mai kor és modern izlés minden követelményének megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a leg-lőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék **gyárkalapokban.**

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Vidéki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközlök. 719 Szives partfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Biztosítási

üzletszerzők

és szervezők
magas fixum és jutalék
mellett felvételnek
az Első Székelyházassági Egylet
m. sz. Gyermek és Élettisztító
aradi vezéri gynökségénél

Szabadság-tér 22. sz.

Színház-épület.

Bővebb felvilágosítást ad a titkár.

Telefon 421 sz.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

**Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok**

állandóan raktáron tartainak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

RÉZ-ÉS VASBUTORGYÁR-ARADON.

Tisztelettel van-szerencsém értesíteni a tavaszi sáisonra való tekintettel a villa-és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lovasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

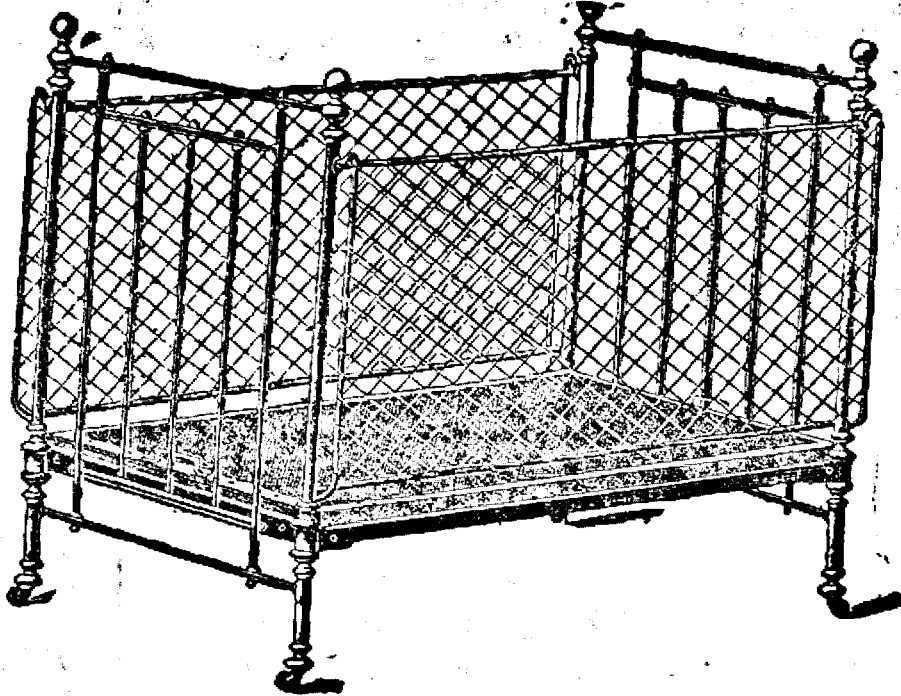
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kivánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálak költségvetéssel

Szives megrendelést kitünő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Könyvelő

nős vagy nőtlen

mérlegképes, elsőrendű erő, azonnal, esetleg későbbi belépésre

kerestetik.

Csakis jó, kifogástalan referenciával bíró ajánlatok vétetnek figyelembe. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével

Holländer Sámuel

henger műmalmához

Csermőre intézendők. 1072

Telefon sz. 370. Telefon sz. 370

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt

kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“, Central Bobbin varrógépek csatlósági használatra és ipari célokra. —

„Puch“, „Helical-Premier“ és „Preciosa“ kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.) 107

Tavaszi bevásárlási utamról visszaérve van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség szives tudomására hozni, hogy tavaszi és nyári újdonságok megérkeztek: Blouse kelmék, új costüm kelmék, új blouse zephierek, divatos blouse selymek, gyönyörű szép delainok, ruhavásznak óriási választékban.

Mintákat vidékre bérmentve küldök.

Városi és megyei telefon 477.

Van szerencsém a n. 6. közönségnek tudomására adni, hogy a mai kornak megfelelő

szobrász-műtermet

nyitottam és elvállalok ebben a szakmában a legújabb stílust, úgy mint: ornament figura, ugy-szintén Consul- és oltármitkákat a legdíszesebb kivitelben készítem.

Kiváló tisztelettel 132

Abrahám József,

ARAD, Határ-utca 9. sz.

Értesítés!

Rác Z József

fűszer és csemege üzlete

május 1-én

megnyilik

Arad, Szabadság-tér 21.

(Lengyel Testvérek mellett.)

Egy jó erkölcsű fiu
tanulónak
felvétetik. 1081

Női

divatkereskedés,

mely 14 év óta fenáll, teljes raktárral, állandó jó vevőkörrel, visszavonulás következtében

sürgősen eladó.

Cím a kiadóban. 1091

Mikor csalogdik a hölgyközönség legjobban?

Akkor, ha házaio nők által rendelt lözött Mert legtöbb esetben nem jó. Tessék hozzám fíradai, nálam a legkényelmesebb és legkényelmesebb fűzők készülnek.

Kész fűzőket, egyenes tartókat, mell-tartókat rendkívül olcsó árban árulok. Kérom a hölgyközönség teljes bizalmát. 135

PILCZ IRMA
fűző készítő

Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefen szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megalégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak. Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Antich Lajos-utca 2. szám.

Asszonyok és leányok

el vannak ragadtatva a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CREME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és diszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. es Ibolya hólgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól. A bevasárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni es elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ter 22., a megyehazzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszereszek aradnak és Vojtek és Wolaz drogueriáiban.

Vérszegénység és sápkórban szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

hasznalva, a legnagyobb eredményt érik el. B vásárlásnál csak a valódi Rozsnyay le... el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

Finom

Jamaicai Rum

a legelső angol cégétől hozatva.

Proba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszer-tárában

458

Arad, Szabadság-ter.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön széplít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőratkák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában.

Van szerencsém a becses közönségnek tudomásul adni, hogy a

Deák Ferenc-utca 33. sz. a.

uj modern

pék-üzletet

nyitottam.

Tudomásul adom, hogy itten minden nap tiszta tejjel és bivaly-vajjal készült izletes sütemények kaphatók. Minden nap friss, jóízű krumpis-kenyér is, finom teasütemény és karlsbadi mód szerint készült vajjas, tejes és vizes kétszersült is olcsón kapható. Ugyanitt lehet minden déli előtt kenyeret és kalácsot sütni. Kapható elsőrendű tejes-kenyér.

A nagyérdemű közönség b. pártfogásáért esedezem.

639

Tisztelettel

Ehrman Henrik.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidaru és fehérnemű
uj áruháza

a József főherceg uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletünket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

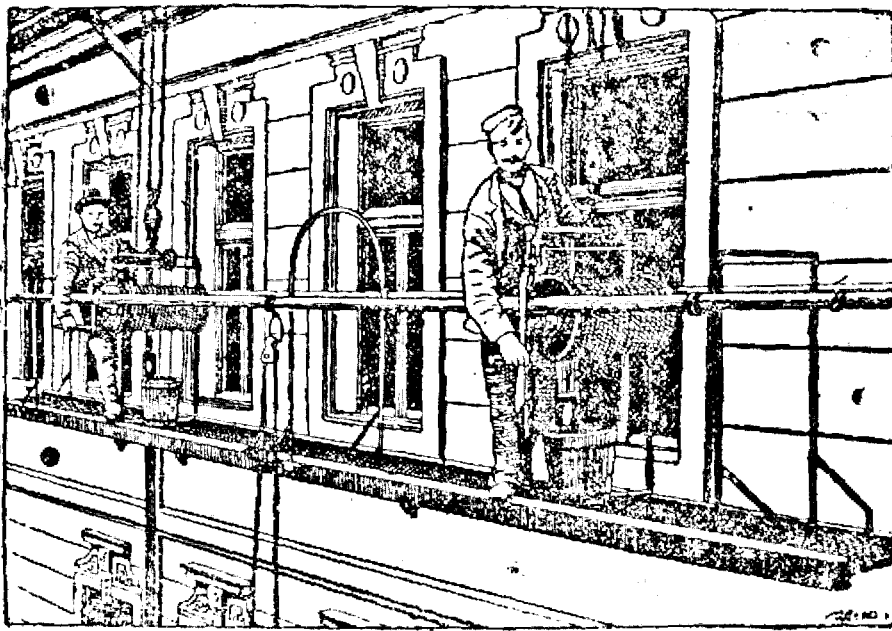
helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogására ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 428

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Deák Ferenc-utca 36. szám alatt**

799

festő- és mázoló-vállalatom

a jelen kor igényeinek megfelelőleg kibővíttem.

Birtokomban a legújabb stilszerű minták, melyek azon helyzetbe hoznak, hogy a legszebb kivitelű munkát is legjutányosabban számíthatom. Utcái és udvari **homlokzat festészetben** elismerve vagyok, melyet **számos elismeréssel igazolhatok.**

Becsés pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Bräuner Vilmos, szobafestő és mázoló

Arad, Deák Ferenc-utca 36.

Saját felhuzó gépek.

Vidékre is elvállalok e szakmába vágó munkákat.

Mezérkezték a tavaszi divat újdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és költségessegok áziote

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Pocray u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajanlja dusan felszerelt aruraktarát, mel a legszobbb és legdivatosabb togek, gallérok, kékétek, nyakcsodók, keztük, kelyen zsebkendők, hártyák, s b. újdonságok kaphatók.

Legnagyobb választék fa-, vászon- és bőr-újjazóórindókben!

Divatújdonság francia és angol illatszer különlegességeiben.

HAMERLI I. pécel keztügyár főraktára! —
Dicső árak! — Pontos kiszolgálás!

Videk megrendelések azonnal elintéztetnek. 138

30.000 darab

színes, legdivatosabb faconu

nap- és esőernyőt

minden elfogadható árban elárusít

Nassan R.

nap és esőernyő készítő

Arad, Szabadság-tér 19. sz.

Rosenblüh J. és Társa cég mellett.

Javításokat és áthuzásokat két óra

alatt eszközölök. 822

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

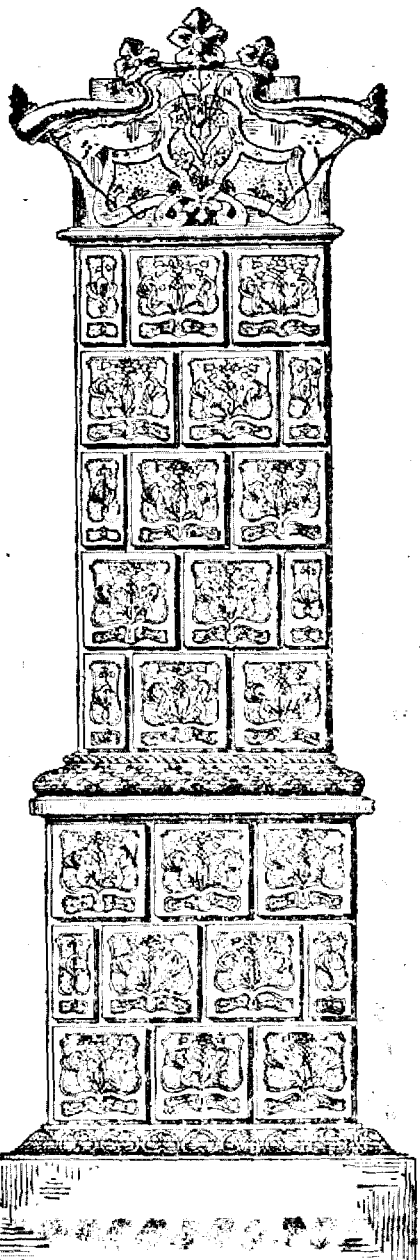
Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek meggátolják a lábfej fejlődését. Gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítők a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartású szép cipőket. B. megrendeléseiket a ér. s teljes tisztelettel.

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

Alapított 1869

Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utcza.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyancsak **takarék-tűzhelyek** és **fürdőkádak kifalazását**, nemkülönben **wőzponti fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek egy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pírshén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

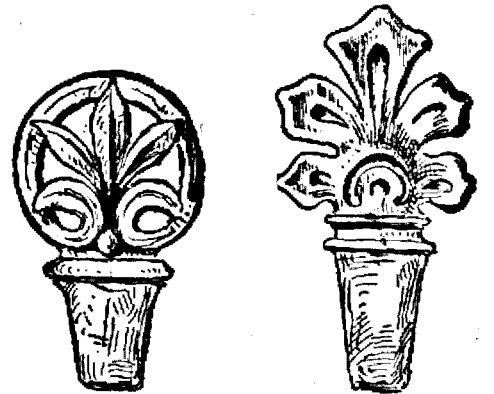
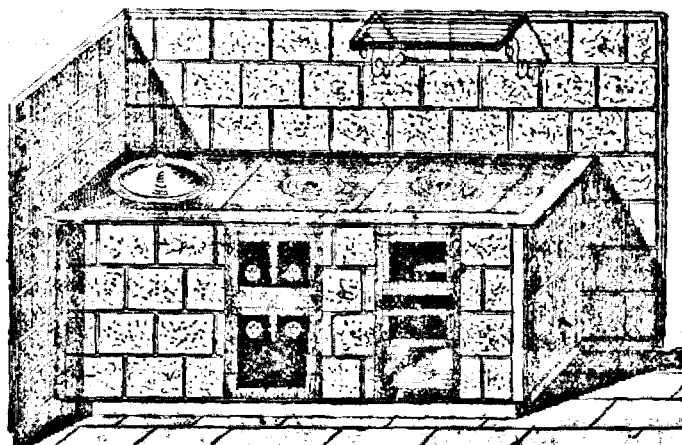
B. megbízását kérve, maradtam 183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkin-k bérmentve megküldetik.

Faix Jacques

zongoraterme
és készítési műterme
Aradon,
Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler
elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongoráit
Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.
Javítások, hangolások, ugyszintén havi
kölcson-zongorák jutányos árak mellett.

Azon urral, ki

ezen ispra figyelmez-
tetett holnap a. u.
5—6 óra köz. talál-
kozhatom a Forray
utca Ned-sdy palotá-
ban levő Zinner
Vilmos mű órás
és ékezetész kirakata
előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki ar-
ról biztosít, hogy a
karika gyűrűt Zin-
ner Vilmos éke-
szerésznél veszi meg,
ahol jól és olcsón le-
het vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszívű
hölgynek ki, hogy é
hivataiból el ne kés-
sek megveszi azon
szép és olcsó zseborát,
a melyet Zinner
Vilmos mű órás
Forray-utca kirakata-
ba láttam.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Elíz palotában.)

A t. közönség ren-
delkezésére áll. 800

Hölgyek

figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket
a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvétnek szabászati és raj-
zolás tanításra növendékek, vidé-
kiek teljes ellátással is. 733

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására adni, hogy a
párisi és bécsi tanulmányutam-
ról visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház egy

női kalap és diszítő

termet

nyitottam

és e szakmában mindent a leg-
szébb és legizlésebben készítek.
Ugyszintén állandóan raktáron tar-
tok kész női kalapokat.

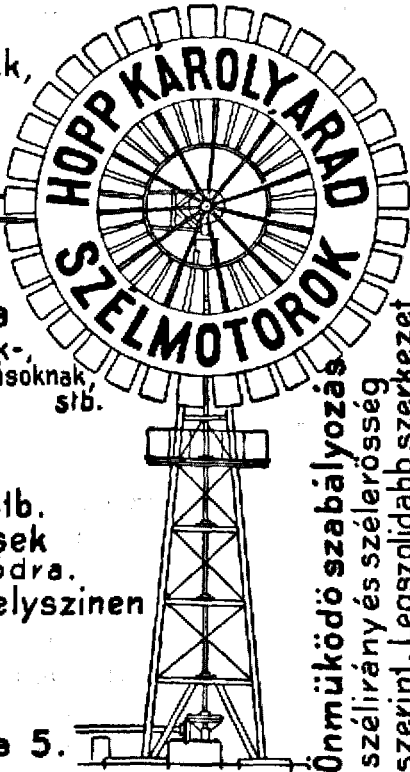
Javításokat gyorsan és ponto-
san eszközölök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,
Andrássy-tér 8. szám.

Legolcsóbb üzemerő
malomok, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
ki van zárva.

Költségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok,
mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak,
stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Leccapolása

tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések

minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen

felvétnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerinti. Legszolidabb szerkezet,
legmagasabb munkakepeség.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amíg a készlet tart

még különböző bor és csemege fajú

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb
értékig törlesztési részletekben való vissza-
fizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes,
Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a mótóros mentén 440.
számu ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 8500 kor.-ért törlesztésre eladó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Szöllő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő, szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1056

Német nevelőnő

nappali vagy délutáni állást keres. Leveleket „Megbízható” jelige alatt a kiadóba kérek. 1077

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1055

Francia „Blouse Albu”

dus tartalommal, legújabb eredeti francia divatképekkel 1 korona 50 filléért kapható Ingnusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Telefon 517. 361

Biztos existenciára!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen elsődható bázis czikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Üzleti gyakornokul

alkalmaznák fatereskedésembe teljes ellátással, ügyes izraelita fiatal embert. Csakis olyanok pályázhatnak, kik románul tökéletesen beszélnek. Singer József, Csermő. 1098

Egy hálószoba berendezés gázlámpa csillárral Orczy-utca 5. sz. a. eladó. 1094

A Borona- és György-utca

sarkán már rég óta fenálló bolt- és korcsmahelyiség, hozzátartozó lakással együtt 1907. augusztus 1-től kiadó. Bővebbet Bing Ede, József főherceg-ut. 1092

Kiadó magán-ház!

Kalász-utca 36. számú

5 szobás, fürdőszobával és gázzal berendezett.

uri lakás

május 1-ére olcsón kiadó, esetleg 1086 eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **dakkancs vagy eszima** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Mérnök

uri családnál teljes ellátást keres. Ajánlatokat kér K. H. Budapest, IX. Ráday-u. 53. fszt. 1. címre. 1099

őzv. Kubát Antalné

UTÓDA

Dupcza Ferencz

kefekötő gyára 285

Aradon, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Műhely: Választó-utca 39. szám.

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más butorokat 913

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélből meghívásra hához is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.

(Izraelita templom épület.)

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. **Kerpel László** könyv- és papirkereskedése és kölesönkönyvtára, Aradon. 356

Vaskereskedés

teljes raktárral együtt jutányos árban és kedvező fizetési feltételek ellenében az üzlettől visszavonulás következtében **sürgősen eladó.**

Áruraktár értéke 7—8000 kor.

Ugyanitt egy nagy 1085

faszin is eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Fischer Ármin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-munkát,

azonkívül **gipsz utánzatot** és **szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Alkalmazást nyer

előkelő jól bevezetett, az összes ágakat művelő **biztosító** részvénytársaságnál a megyében és az itteni piacon otthonos, az üzletszerzésben jártas, jó megjelenésű 30 évnél nem idősebb nőtlen

fiatal hivatalnok, valamint kereskedelmi képzettségű **gyakornok.**

Az állások később **nyugdíjjal** és esetleg a központba való áthelyezéssel járnak.

Írásbeli ajánlatok, körülményes adatokkal „Szép jövő” jelige alatt Eckstein Bernát hirdetési irodájába, Budapest, V., Mérleg-utca 12. alá küldendők. 3946a

Veszek

a legnagyobb árban urasságoktól használt férfi-ruhákat, bundákat, továbbá használt butorokat, Wertheim Cassát, jégsekrenyt, lószerszámot, nyergeket és fegyvereket, ócska vasat, rezet, ólmet és mindenféle fém-árakat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.

Kívánatra hához vagy vidékre is egy levelezőlap által rögtön megyek.

Üzletem helyisége jelenleg Asztalos Sándor-utca 1 sz. május hó 1-től a zsidó templom épületben.

Teljes tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Ugyanott egy pedálos **cimbelom** eladó.

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca 1. szám

Vass-szálloda épületben, a volt Ursz-féle

fodrász-üzletet

megvettem 176

és újonnan berendeztem és kérem a nagyérdemű közönség becses támogatását.

Tisztelettel

Busch György,

fodrász.

3 régi szó... 3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

3920

Maszni János

építész és építő-master műszakiirodája

Arad, Andrassy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építészterén előforduló mindennemű

irodai és kiviteli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségszámításokat kívánatra készítik.

Az építészterén mindennemű felvilágosításokkal szolgálom.

Vázlat terveket ingyen készítik.

Tisztelettel

Maszni János,

építész.

103

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5--6. szám alatt.

Pölzl kávéház

mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy gróf Nádasdy-palotában létezett Koszilkov Józsefné műtermét átvettem és azt Deák Ferenc-utca 31. szám (Bonts-féle ház I. em.) alá helyeztem, hol a legelegánsabb

francia- és angol toaletteket a legmodernebb kivitelben készítetek.

Ugyanott egy

gyermek confectió műtermet

rendeztem be,

melynek vezetését továbbá is Koszilkov Józsefné eszközli.

Miután magamat a n. é. közönség b. jóindulatába ajánlva ígérem, hogy **ugy az izlőses munka, mint a méltányos árak mellett tisztelt rendeléim teljes megelégedését kiérdemelem.**

582

Tisztelettel

Farkas Ferencné,

női- és gyermek confectio műterme Arad, Deák Ferenc-utca 31. (Bonts-ház I. em.)